

**T.C
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ERKEK ERGENLER İLE SUÇA
SÜRÜKLENMEMİŞ ERKEK ERGENLERİN BENLİK
SAYGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

(İstanbul Anadolu Yakası Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Yrd.Doç. Dr. Mustafa BAHAR

Hazırlayan

Fatih KURTULUŞ

Haziran 2013

Fatih KURTULUŞ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Haziran

2013

**T.C
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ERKEK ERGENLER İLE SUÇA
SÜRÜKLENMEMİŞ ERKEK ERGENLERİN BENLİK
SAYGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

(İstanbul Anadolu Yakası Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Yrd.Doç. Dr. Mustafa BAHAR

Hazırlayan

Fatih KURTULUŞ

Haziran 2013

ONAYLAMA SAYFASI

Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Yüksek Lisans Programı : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Tez Konusu : Suça Sürüklenmiş Erkek Ergenler İle Suça
Sürüklenmemiş Erkek Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması
(İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği)
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR
Tez Tarihi : Haziran 2013

Bu tezin şekil ve içerik açısından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU
Anabilim Dalı Başkanı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı 51181110 numaralı öğrencisi Fatih KURTULUŞ tarafından hazırlanan bu tezin Yüksek Lisans Tezinde bulunması gereken yeterliliğe, kapsama ve niteliğe sahip olduğunu onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR
Tez Danışmanı

Tez Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR

Yrd. Doç. Dr. İsa ÖZEL

Yrd. Doç. Dr. Taşkın TANRIKULU

Bu tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Mehmet KARAKUYU
Müdür

Sevgili Eşime...

ÖNSÖZ

Günümüzde suça sürüklenen çocukların sayısı giderek artmaktadır. Bu durumun nedenlerinin analiz edilmesi ve gerekli çözümlerin üretilmesi için nitelikli araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada, suça sürüklenmiş ve suça sürüklenmemiş erkek ergenlerin benlik saygıları incelenmiştir.

Bu araştırmanın tamamlanmasında birçok kişi özveriyle katkıda bulunmuştur.

Başta, bu araştırmanın konusunun belirlenmesi, araştırmanın yürütülmesi ve araştırmanın uygun şekilde sonuçlandırmasında gösterdiği sabır ve özveriyle desteğini esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa Bahar'a; ayrıca Fatih Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programındaki tüm hocalarıma, araştırmamın veri toplama aşamasında bana desteğini esirgemeyen Sosyal Hizmet Uzmanı Meksut Özcan'a, değerli vakitlerini ayıran ve her konuda kolaylık sağlayan Sayın Hâkim Adnan Rahmi Karaçam'a, değerli bilgilerinden yararlandığım ve araştırmamın yürütülmesinde bir çok kez rahatsız ettiğim değerli arkadaşım Arş. Gör. Psikolojik Danışman Süleyman Kahraman'a, Psikolog Saygın Demirci'ye, Psikolog Funda Emi Çolakoğlu'na, Sosyal Hizmet Uzmanı Ömer Yılmaz'a, yoğun dönemlerde daima yanımda olan çok değerli iş arkadaşım Ulaş Zafer Demirci'ye, Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen arkadaşım Meryem Kulaber Demirci'ye, Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen Sezgin Çeküç'e; her zaman yanımda olan ve her konuda bana destek olan sevgili eşime, sıkıntılı olduğum dönemlerde şirinliği ve bana olan ilgisiyle stres ilacım olan sevgili oğlum Ege'ye ve beni yetiştiren değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran 2013

Fatih KURTULUŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	vii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Önem.....	5
1.5. Varsayımlar.....	6
1.6. Sınırlılıklar	6
1.7. Tanımlar.....	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Suç Kavramı	10
2.2. Çocuk Tanımı	11
2.3. Çocuk Suçluluğu.....	12
2.3.1. Çocuk Suçluluğunda Bireysel Nedenler	13
2.3.2. Çocuk Suçluluğunda Çevresel Nedenler.....	14
2.4. Benlik Kavramı.....	16
2.5. Benlik Saygısı	21
2.5.1. Benlik Saygısı İle İlgili Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar	25
2.5.2. Benlik Saygısı İle İlgili Yurt içinde Yapılmış Çalışmalar	28
3. YÖNTEM	32
3.1. Araştırman Modeli	32
3.2. Evren ve Örneklem	32
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Kişisel Bilgi-Anket-Mülakat Formu	33
3.3.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği.....	33
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	35

4.	BULGULAR.....	36
4.1.	Benlik Saygısının Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenlere Göre Bulguları	38
4.2.	Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı İle Tanımlayıcı Özellikler Arasındaki İlişki	41
5.	TARTIŞMA VE YORUM.....	53
6.	SONUÇ VE ÖNERİLER	57
	KAYNAKLAR	60
	EKLER.....	69

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.1. Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenlere Göre Dağılım.....	32
Tablo 4.1. Suça Sürüklenen Grubun Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı.....	36
Tablo 4.2. Suça Sürüklenenlerin Suça İlişkin Bulguları	37
Tablo 4.3. Benlik Saygısı ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki	38
Tablo 4.4. İnsanlara Güven Duyma ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki.....	38
Tablo 4.5. Eleştiriye Duyarlılık ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki.....	39
Tablo 4.6. Depresif Duygulanım ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki.....	39
Tablo 4.7. Anne Baba İlgisi ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki	40
Tablo 4.8. Babayla İlişki ile Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki	40
Tablo 4.9. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki	41
Tablo 4.10. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Ailenin Aylık Gelir Arasındaki İlişki.....	41
Tablo 4.11. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Baba Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki.....	42
Tablo 4.12. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Anne Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki.....	42
Tablo 4.13. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki	43
Tablo 4.14. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu Arasındaki İlişki.....	43
Tablo 4.15. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Suç Niteliği Arasındaki İlişki	43
Tablo 4.16. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Yaş Arasındaki İlişki	44
Tablo 4.17. Suça Sürüklenen Ergenlerin İnsanlara Güven Duyma Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki.....	44
Tablo 4.18. Suça Sürüklenen Ergenlerin İnsanlara Güven Duyma Düzeyleri ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki.....	45
Tablo 4.19. Suça Sürüklenen Ergenlerin İnsanlara Güven Duyma ile Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu Arasındaki İlişki.....	45
Tablo 4.20. Suça Sürüklenen Ergenlerin İnsanlara Güven Duyma Düzeyleri ile Yaş Arasındaki İlişki.....	46
Tablo 4.21. Suça Sürüklenen Ergenlerin Eleştiriye Duyarlılık Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki.....	46
Tablo 4.22. Suça Sürüklenen Ergenlerin Eleştiriye Duyarlılık Düzeyleri ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki.....	47

Tablo 4.23. Suça Sürüklenen Ergenlerin Eleştiriye Duyarlılık Düzeyleri ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki	47
Tablo 4.24. Suça Sürüklenen Ergenlerin Depresif Duygulanım Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki.....	47
Tablo 4.25. Suça Sürüklenen Ergenlerin Depresif Duygulanım Düzeyleri ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki.....	48
Tablo 4.26. Suça Sürüklenen Ergenlerin Depresif Duygulanım ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki	48
Tablo 4.27. Suça Sürüklenen Ergenlerin Depresif Duygulanım Düzeyleri ile Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu Arasındaki İlişki.....	49
Tablo 4.28. Suça Sürüklenen Ergenlerin Depresif Duygulanım Düzeyleri ile Yaş Arasındaki İlişki	49
Tablo 4.29. Suça Sürüklenen Ergenlerin Anne Baba İlgisi Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki.....	50
Tablo 4.30. Suça Sürüklenen Ergenlerin Anne Baba İlgisi Düzeyleri ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki	50
Tablo 4.31. Suça Sürüklenen Ergenlerin Babayla İlişki Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki	51
Tablo 4.32. Suça Sürüklenen Ergenlerin Babayla İlişki Düzeyleri ile Baba Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 4.33. Suça Sürüklenen Ergenlerin Babayla İlişki Düzeyleri ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki	52
Tablo 4.34. Suça Sürüklenen Ergenlerin Babayla İlişki Düzeyleri ile Yaş Arasındaki İlişki	52

Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Yüksek Lisans Programı : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Tez Konusu : Suça Sürüklenmiş Erkek Ergenler İle Suça Sürüklenmemiş Erkek Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması (İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği)
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR
Tez Tarihi : Haziran 2013

ÖZET

Suça Sürüklenmiş Erkek ergenler İle Suça Sürüklenmemiş Erkek Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması (İstanbul Anadolu Yakası Örneği)

Fatih KURTULUŞ

İstanbul İli Anadolu Yakasında bulunan Suça sürüklenen erkek ergenler ile suça sürüklenmeyen erkek ergenlerin benlik saygılarını saptamak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, toplam 620 erkek ergen ile çalışmıştır. Katılan 15-18 yaşları arasındaki erkek ergenlerin % 31'ini (n=192) suça sürüklenen, % 69'unu (n=428) suça sürüklenmeyenler oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla, "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği", "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Alt Ölçekleri" ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi-Anket-Mülakat Formu" kullanılmıştır.

Benlik Saygısı ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=18,709$; $p=0,000$). Suça sürüklenenlerin %10,9'unun orta düzeyde benlik saygısına sahip olduğu, %89,1'inin yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu; suça sürüklenmeyenlerin %26,4'ünün orta düzeyde benlik saygısına sahip olduğu, %73,6'sının yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu, buna göre suça sürüklenenlerin yüksek benlik saygısı oranlarının suça sürüklenmeyenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Sonuç olarak suça sürüklenenlerin daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür.

Çalışmada, suça sürüklenmiş ergenlerin insanlara güven duyma açısından daha yüksek ortalamaya sahip oldukları, benlik saygısı yüksek olanların insanlara daha çok güven duydukları, ayrıca benlik saygısı yüksek olanların depresif duygulanımının daha düşük olduğu da sonuçlar arasındadır.

Suça sürüklenme konusunda hem deneysel çalışmaların artırılması hem de pratikte ergenlerin daha sağlıklı karar alma ve uygulamalarına yönelik programlar düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik, Benlik Saygısı, Suç, Çocuk Suçluluğu, Ergenlik

University : Fatih University
Institute : Institute of Social Sciences
Department : Educational Sciences
Program : Guidance and Psychological Counseling
M.A. Program
Supervisor : Assistant Prof. Dr. Mustafa BAHAR
Degree Awarded and Date : June, 2013

ABSTRACT

Comparison Of Self-Esteem Of Male Adolescents Driven To Crime And Not Driven To Crime (Istanbul Asian Side Sample)

Fatih KURTULUŞ

This study, conducted to determine self-esteem of male adolescents driven to crime and of those who were not driven to crime in İstanbul Asian side, was done with 620 male adolescents, between the ages of 15-18. 31 % of the participants (n=192) were driven to crime and 69% of them (n =428) were not driven to crime. Rosenberg Self Esteem Scale, Rosenberg Self Esteem Sub-Scales and Personal Information-Questionnaire-Interview sheet developed by the researcher were used to collect data.

A statistically significant relationship has been found between self-esteem of adolescents driven to crime and not driven to crime ($X^2=18,709$; $p=0,000$). 10.9% of adolescents driven to crime have normal level of self-esteem and 89.1% of them have high level of self-esteem, and 26.4% of adolescents who are not driven to crime have normal level of self-esteem and 73.6% of them have high level of self-esteem. Results indicate that adolescents driven to crime have higher level of self-esteem than adolescents who are not driven to crime.

In the study, adolescents driven to crime have higher means in terms of confidence in people, ones with high self-esteem confide in people more, also, they have lower depressive affect. In terms of being driven to crime, there is a need both for enhancing experimental studies and programs aimed at adolescents for more reliable decision-making and applications.

Key words: Self, Self-Esteem, Crime, Crime Tendency, Adolescent

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Ergenlik döneminde benlik kavramı önemlidir. Kişinin kendini kabul etmesi ve kendine değer vermesi benlik algısını oluşturur. Ergenlik döneminde ortaya çıkan ruhsal problemler ve toplumsal sorunların, benlik algısıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Kişinin kendisini olumlu olarak algılaması, benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir (Rosenberg. 1965, s. 31). Benlik saygısı arttıkça insanlara güven de artmaktadır ayrıca benlik saygısı yüksek kişilerde depresyon belirtisi de daha az görülmektedir (Yörükoğlu, 1989, s. 109).

Hukuksal anlamda çocuk, hukuk sistemleri uyarınca bir suçu işlemesi ile ilgili olarak yetişkinlerden farklı şekilde muamele edilen küçük veya gençlerdir (Polat, 2004: 109).

Çocuk suçluluğu kavramından bahsedilecek olunursa; batı literatüründe “Juvenile Delinquency” terimiyle açıklanan, tam karşılığı “reşit olmayanın suçluluğu” olarak çevrilebilecek terim ülkemizde “çocuk suçluluğu” olarak kullanılmakta, bu tanımın içerisinde hem çocukluk hem de ergenlik döneminin büyük bir bölümü kapsamaktadır. Çocuk suçluluğu kavramı, kanuna karşı gelmiş 11-18 yaşları arasındaki çocukları kapsamaktadır. Çocuk suçluluğu ile ilgili hemen tüm araştırmacıların tanımlamalar içerisindeki ortak değerlendirmeleri, çocuk suçluluğu davranışının içinde olan çocuğun, suça sürüklenmiş çocuk olarak kabul edilmesidir (Polat, 2004: 189).

Çocuklarda suça sürüklenme günümüzde ciddi bir sorun haline gelmiştir. Dünyada ve ülkemizde suça sürüklenen çocukların sayısında giderek bir artış yaşanmaktadır. Ülkemizde açılan her 23 ceza davasından birinde suça sürüklenen çocuklar

yargılanmaktadır. Türkiye’deki İstatistik verilerine göre suçların yüzde 4,2’si çocuklar tarafından işlenmektedir (<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>).

Çocuk Suçluluğu maalesef tüm dünyada gün geçtikçe artan kanayan bir yaradır. Çocuklar, her dakikasında dört ciddi suç işlenen bir dünyaya gözlerini açıyorlar. İstatistik verileri; kayıtlara geçmeyen gizli suçlar ve yayılan anti -sosyal davranışlar ortamıyla da genişletince, ortaya çıkan toplumsal durumu göz önüne getirmek zor değildir (Yavuzer, 2006).

Suçta sürüklenmiş çocukların topluma kazandırılması o toplumun gelişimi için belli oranda önem arz etmektedir. Çocuk suçluluğunun nedenlerinin ortaya çıkarılması, bu konuda onarıcı stratejilerin geliştirilmesi için önem arz etmektedir.

Çocuğun suça sürüklenmesinde büyük oranda ailenin ve toplumsal yapının etkili olduğu düşünülmektedir. Aile yapısının ve çocuğun yaşadığı çevrenin bozuk olması, ebeveynlerin ayrı olması, ebeveyn-çocuk ilişkisinin yetersiz olması gibi nedenlerin çocukların suça sürüklenmesinde önemli etkenler olduğu görülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmada “Suça sürüklenen 15-18 yaş arası erkek ergenler ile farklı liselerde okuyan suça sürüklenmemiş 15-18 yaş arası erkek ergenlerin benlik saygısı puanları arasında anlamlı düzeyde fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır.

Bu temel problem ışığında aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

1.3. Alt Problemler

1. Suça sürüklenmiş ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Suça sürüklenmiş ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Suça sürüklenmiş ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Suça sürüklenmiş ergenlerin anne baba ilgisi düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin ana baba ilgisi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Suça sürüklenmiş ergenlerin babayla ilişki düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin babayla ilişki düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Suça sürüklenen ergenlerin anne baba medeni durumuna göre benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Suça sürüklenen ergenlerin ailelerinin aylık gelir durumuna göre benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Suça sürüklenen ergenlerin baba eēitim düzeyine göre benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
9. Suça sürüklenen ergenlerin anne eēitim düzeyine göre benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
10. Suça sürüklenen ergenlerin kardeş sayısına göre benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
11. Suça sürüklenen ergenlerin suç işleyen arkadaşı olup olmama durumuna göre benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
12. Suça sürüklenen ergenlerin srklendiēi suçun niteliēine ile benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
13. Suça sürüklenen ergenlerin yaşları ile benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
14. Suça sürüklenen ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile benlik saygısı düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?

15. Suça sürüklenen ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
16. Suça sürüklenen ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile suç işleyen arkadaşı olup olmama arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
17. Suça sürüklenen ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
18. Suça sürüklenen ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri ile benlik saygısı düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
19. Suça sürüklenen ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
20. Suça sürüklenen ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
21. Suça sürüklenen ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile benlik saygısı düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
22. Suça sürüklenen ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
23. Suça sürüklenen ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
24. Suça sürüklenen ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile suç işleyen arkadaşı olup olmama arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
25. Suça sürüklenen ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
26. Suça sürüklenen ergenlerin anne baba ilgisi düzeyleri ile benlik saygısı düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?

27. Suça sürüklenen ergenlerin anne baba ilgisi düzeyleri ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
28. Suça sürüklenen ergenlerin babayla ilişki düzeyleri ile benlik saygısı düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
29. Suça sürüklenen ergenlerin babayla ilişki düzeyleri ile baba eēitim düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
30. Suça sürüklenen ergenlerin babayla ilişki düzeyleri ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?
31. Suça sürüklenen ergenlerin babayla ilişki düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. nem

Türkiye’de genç nüfusun fazla olması bir avantajdır fakat bu durum bazı sorunlara neden olabilmektedir. Ülkemizde açılan her 23 ceza davasından birinde suça sürüklenen çocuklar yargılanmaktadır. İstatistiklere göre suçların yüzde 4,2’si çocuklar tarafından işlenmektedir ve suça sürüklenen ocuk sayısı giderek artmaktadır. Türkiye’de 1994 yılında suça sürüklenen ocuk sayısı 100 bin çocukta 675 iken, 2011 yılında 100 binde 1.811 sayısına ulaşmıştır. Türkiye’deki İstatistik verilerine göre 2011 yılında ceza mahkemelerinde yargılanan suça sürüklenen ocuk sayısı 141.412 olarak görülmektedir (<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>). Bu istatistikler, bu konuda ciddi çalışmalar yapılmasının gerekli olduēunu göstermektedir.

Yapılan çeşitli bilimsel çalışmalar neticesinde ekonomik sıkıntılarının, uygun olmayan sosyal çevrenin, baskıcı aile tutumlarının, ilgisiz ebeveyne sahip olmanın, ailede suça karışan bireylerin olmasının, sevgiden yoksun kalmanın, madde baēımlılıēının, olumsuz arkadaş grubuna dāhil olmanın, olumsuz örnek teşkil den görsel medyanın, istismara uēramıř olma gibi faktörlerin çocukların suça sürüklenmesine neden olduēu görülmüştür.

Çocukların suça sürüklenmesinde benlik saygısının da etkisinin olabileceği yapılan bazı çalışmalarda ortaya konmuştur. Rosenberg (1989)'in yaptığı bir çalışmada düşük benlik saygısının suçluluğu arttırdığı, suçluluğun ise benlik saygısını yükselttiği görülmüştür. Uyanık Balat ve Akman (2004)'in yaptıkları bir çalışmada suça sürüklenen çocukların yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca benlik saygısının kişinin ailesi, anne-baba, eğitim düzeyi, meslekleri, ekonomik durumları gibi farklı etkenlerle de ilişkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada suça sürüklenmeye benlik saygısının etkisinin incelenmesinin yanında insanlara güvenme, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, anne-baba ilgisi, babayla ilişki gibi farklı etkenler de inceleme konusu olarak ele alınıp konu hakkında ulaşılabilecek sonuçlar açısından literatüre yeni bulgular kazandırılmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulguların, özellikle bu çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, bu konuda yapılacak çalışmalara kaynaklık edeceği ve bu araştırmaların geliştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

1. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği tüm ergenleri kapsayacak şekilde güvenilirlik ve geçerliliğe sahiptir.
2. Ergenler ölçekleri gönüllü olarak ve içten cevaplamışlardır.
3. Örneklem grubu evreni temsil etme özelliğine sahiptir.
4. Benlik saygısı, kişinin kendini olduğu gibi kabul etmesi ve saygı duymasını ifade eden ölçülebilir bir kavramdır.

1.6. Sınırlılıklar

1. 15-18 yaş arasında olan suça sürüklenmiş erkek çocukların benlik saygısı düzeyleri araştırmada kullanılan ölçeğin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, çalışma evrenini oluşturan İstanbul Anadolu Yakası, İstanbul Anadolu Adliyesindeki Çocuk Mahkemelerinde yargılanması devam eden erkek ergenleri içermektedir.

3. Araştırma sonuçları, çalışma evrenini oluşturan İstanbul Anadolu yakası, İstanbul Anadolu Adliyesindeki Çocuk Mahkemelerinde yargılanması devam eden ve İstanbul Anadolu Yakasında bulunan farklı liselerdeki 15-18 yaş arası toplam 620 erkek ergenden elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Suç: Suç, hukuki bir zarar yaratan; kişi veya toplum güvenliğini sarsan; kamu düzenini bozup, gelişimini engelleyen sonuçlar doğuran ve cezalandırılması gereken davranıştır. (Uygur v.d. 1992, s. 5)

Çocuk: Hukuki açıdan “çocuk” sözcüğü ile henüz reşit olmamış ergenler, 11-18 yaş grubu kastedilmektedir (Yavuzer, 1987, s. 32).

Suçta sürüklenmiş çocuk: Sosyal olmayan eğilimleri, yasanın müdahale etmesi gereken eyleme dönüşmüş olan çocuktur (Yavuzer, 1987, s. 32).

Benlik: Benlik kavramı, insan kişiliğinin temelinde bulunan ve birey için çok önemli olan algı, duygu ve düşüncelerin bütünü olarak tanımlanır. Benlik kavramı, bireyin algıladığı biçimde kendisinin ne olduğunun, neyi niçin yapmak istediğinin bir ifadesidir. İnsanlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkarır (Şahin, 2006, s. 38).

Benlik saygısı: Benlik saygısı kişinin kendini nasıl değerlendirdiğini gösterir. Yörükoğlu'na göre benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonucunda ulaşılmış olduğu benlik kavramını onayladıktan sonra doğan beğeni durumudur (Yörükoğlu, 1985). Benlik saygısı kişinin kendisine yönelik olumlu ya da olumsuz davranışlarıdır (Rosenberg, 1965; s. 15).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bütün toplumlarda sosyal olmayan davranışlarda bulunan kişilerin var olması, her dönem; yönetici, düşünür ve bilim adamlarını yakından ilgilendirmiştir. Suç kavramı tarih boyunca farklı yaklaşımlarla ele alınmıştır. Suç evrensel bir olaydır.

Yunan düşünür Platon'a göre suç; ruhun bir çeşit hastalığıdır. Aristoteles'e göre suç işleyenler toplumun düşmanıdır. Ortaçağda suç şeytani bir davranış ve kötü ruhların teşvik etmesiyle ortaya çıkan bir eylem olarak kabul görmüştür. Bilim adamı Burt'a göre suça yalnızca belirti gözüyle bakılabilir, başlangıcı zihindir, ona göre suçluluk ruhsal bir problem olabilir. Lowrey suçluluğun; kişi ile çevresi arasında karşılıklı etki ve tepki sonucunda oluştuğunu belirtir. English; suçluluğu, hukuki ya da ahlaki kuralların bozulması olduğunu belirtir. Seligman ve Jhonson, toplumun genel olarak yararlı diye kabul ettiği normlarına ve kurallara aykırı olarak işlenmiş sosyal olmayan bir davranışı "suçluluk" diye tanımlarlar. Lombrosso, suçun doğal bir olay olduğunu belirtir (Yavuzer, 2001, s. 26-27).

Suç bilimsel olarak ilk defa 18. yy da Beccaria yaklaşmıştır. Bu Beccaria'e göre, insan, zevk veren etkinliği seçmekte ve acı verenden ise kaçınmaktadır (İçli, 2004. S.44).

Ceza hukuku alanında XIX. yüzyıl sonu ile XX. yüzyılın başlarında çocuklar yetişkinlerden farklı statüde ele alınmaya başlamıştır. Ülkemizde bu statüye geçiş çalışmaları 1945 yılında başlamıştır. 1979 yılında da çocuklarla ilgili bu özel statü gerçekleştirilmiştir (Hacıoğlu, 1985, s. 8).

İlk çocuk mahkemesi 1899'da ABD'de kurulmuştur. 1908 yılında İngiltere çocuk mahkemeleri kurmuş daha sonra Avrupa'nın birçok yerinde bu mahkemeler kurulmaya başlanmıştır (Hacıoğlu, 1985, s. 24).

Avrupa Birliği ülkelerinde çocuklarla ilgili hukuki düzenlemelerde çocuğu cezalandırmaktan çok koruma esas alınmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda

1989 yılında onaylanan, 1990 yılında da ülkemiz tarafından imzalanan “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” sinde çocuğun koruması düzenlemesi yapılmıştır. 1985 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Beijing (Pekin) kurallarınca (Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar) çocukların korunmasına yönelik gereksinimler kabul edilmiştir. Yine Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 1990 yılında kabul ve ilan edilen Riyad ilkeleri (Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri) ile çocuklarla ilgili yasa ve yönetmelikleri hükümetlerin kabul etmesi ve uygulaması hedeflenmiştir. Riyad ilkeleri, Beijing kurallarının uygulanmasını denetlemek üzere geliştirilmiştir. Riyad ilkelerinin kabul edildiği aynı oturumda Havana Kuralları (Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Kurallar) adıyla taraf devletlerin gözetiminde ve tutuklu bulunan çocuklarla ilgili uyulması gereken kurallar belirlenmiştir (edt. Hançereli, 2011).

Bir çocuğun cezai sorumluluğu mantıklı olarak taşıyabileceği yaş konusunda uluslararası bir standart yoktur. Genel olarak çocukların sosyalleştiğinin kabulünden sonra cezai sorumluluğun başlatılması gerektiği belirtilmektedir (Akt. Balo, 2005, s. 111).

Ceza sorumluluk yaşı Avrupa’da farklı şekillerdedir. Belçika ve Romanya’da 18, Portekiz, İskoçya ve İspanya’da 16, İsveç, Norveç, Finlandiya ve Danimarka’da 15 tir. Almanya, Avusturya, Macaristan ve İtalya’da 14, Fransa, Polonya ve Yunanistan’da 13 yaş olarak tespit edilmiştir. Ceza sorumluluk yaşı Hollanda’ da 12, İngiltere’ de 10 yaş olmasına rağmen bu ülkelerde hürriyeti kısıtlayıcı cezaları uygulama yaşı 15 yaş olarak görülmektedir. Ceza sorumluluk yaşının alt sınırı ülkelerde farklılık gösterse de hürriyeti kısıtlayıcı ceza verilme yaşı alt sınırı 14 veya 15 yaştan başlamaktadır (Ünver 2005, s. 488).

Ülkemizde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) çocuk kavramını, “henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamaktadır. “5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nda da “çocuk” ; “daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlanır. Ayrıca aynı kanun “suça sürüklenen çocuk”

tanımını da; “kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk” şeklinde belirtir. Çocuk, fiili işlediği sırada 12 yaşını bitirmemişse “ehliyetsiz” sayılmaktadır. Çocuğa özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilmekte ama cezai kovuşturma yapılmamaktadır.

Çocuk, 12 yaşını bitirmiş ve 15 yaşını doldurmamışsa işlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığı, davranışlarını yönlendirme yeteneğinin gelişip gelişmediğine bakılmaktadır. Hukuk dilinde buna “farik mümeyyizlik” denilmektedir. Bu yaştaki çocukların kusuru bulunup bulunmadığı çocuk hâkimi tarafından belirlenir ve kusur yeteneği olmayan çocuk hakkında ceza uygulanmayabilir. Gerekli durumda çocuk hakkında koruyucu, eğitici ve topluma yeniden kazandırıcı tedbirler alınabilir. Kusur yeteneği olduğuna karar verilen çocuk için indirimli cezaya hükmedilebilir (Yasalar, 5237 sayılı TCK 31/2. Madde).

Fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmuş ama 18 yaşını tamamlamamış çocukların gerçekleştirdikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrama yeteneğine sahip olsa da davranışlarını yönlendirme yeteneğine yeterince ulaşmamış oldukları kabul edilmektedir. Bu çocuklar hakkında indirilmiş cezaya hükmedilir (Yasalar, 5237 sayılı TCK 31/3. Madde).

Hakkında suç iddiası bulunan kimse mahkûmiyet kararı kesinleşmedikçe suçlu sayılmamaktadır, ayrıca kanun koyucu “suçlu çocuk” veya “suç işlemiş çocuk” yerine “suça sürüklenen çocuk” kavramını kullanmaktadır (Balo, 2005, s. 112).

2.1. Suç Kavramı

Suç konusunda, kanunların ihlal edilmesi bakımından hukuki, hangi davranışların suç olduğu konusunda kriminolojik, topluma zararları açısından sosyolojik, bireysel davranış açısından psikolojik, dini kurallara aykırılık açısından dini ve ahlaki kurallara uyumsuzluk olarak da kapsamlı değerlendirmeler görülmektedir (edt. Hançereli v. d. 2011).

Suç, hukuki bir zarar yaratan; kişi veya toplum güvenliğini sarsan; kamu düzenini bozup, gelişimini engelleyen sonuçlar doğuran ve cezalandırılması gereken davranış olarak tanımlanmıştır (Uygur v.d. 1992).

Hukuksal olarak Türk Ceza Kanunu açısından suç; toplumsal ve kültürel koşulların, bireyin toplum içinde yürürlükte olan yasalara karşı gelmesi ve bu davranışın sonucu olarak o yasaların ceza müeyyidelerinin konusu olmaktır (edt. Hançereli v.d. 2011). Beejing Kuralları'nda geçtiği üzere suç, mevcut hukuk sistemi içinde ceza verilmesini gerektirecek her türlü eylem ve ihmaldir (Beejing Kuralları, m. 2).

Diğer bir tanıma göre ise suç; "Hukuki ve ahlaki kuralların çiğnenmesi anlamına gelir. Suç, sosyal bir grubun üyeleri tarafından iyi ve yararlı kabul edilmiş inançların, geleneklerin ve adetlerin dayandıkları kurallara aykırı olarak yapılmış bir davranıştır (Kulaksızoğlu, 2005, s. 225).

Jhering'e göre suç; toplum halinde yaşama şartlarına yönelmiş her türlü saldırılardır. Suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve harekettir (Dönmezer, 1984, s. 59).

Yasal bakış açısından suç; ceza yasalarını ihlal eden insan davranışdır. Yasayı ihlal eden davranış olarak suç fikri Paul W. Tapan gibi kriminologların önceki çalışmalarından çıkmıştır. Tapan, suçu, "bir savunma ya da mazeret olmadan yasanın kasıtlı olarak ihlal edilmesi eylemidir. " şeklinde tanımlar (İçli, 2004, s. 4).

2.2. Çocuk Tanımı

Çocuk tanımı, BM Çocuk hakları Sözleşmesinin 1. Maddesinde: "Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar herkes çocuk sayılır. " şeklinde yapılmıştır (B. M. Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi, 2005, m:1).

Birleşmiş Milletlerce kabul edilen Pekin (Beijing) Kurallarının 2. maddesine göre çocuk, mevcut hukuk sistemi içinde işleyebileceği bir suçtan dolayı kendisine büyük insanlardan farklı davranılması gereken kişidir (Yücel-Akço, 2006). Hukuki açıdan

“çocuk” sözcüğü 11-18 yaş grubunda olan henüz reşit olmamış ergenler, kastedilmektedir (Yavuzer, 1987, s. 32).

2.3. Çocuk Suçluluğu

Çocukların suça sürüklenme riskleri artmaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu sosyal çevredeki suç sayısının çokluğu, çocuğun suça sürüklenme davranışını arttırmaktadır. Yasaların suç saydığı davranışlarda bulundukları için çocuklar suçlu konumuna düşmektedir.

Burt’a göre çocuk suçluluğu, bir çocuğun anti sosyal eğilimlerinin, çocuğa yasanın müdahale edecek bir duruma gelmesidir. Yarardan uzak olması, kötü niyetle işlenmiş olması ve olumsuzluk; çocuk suçluluğunun tipik özellikleridir (Yavuzer, 2001, s. 26).

Yavuzer (1987, s. 33), çocuk suçluluğunu yetişkinlik döneminde işlenen suçlardan ayıran en önemli özelliğin, bu dönemin gelişiminde “geçiş evresi” veya “problemlili evre” olarak adlandırılan ergenlik dönemine rastlaması olduğunu belirtir.

Çocuk suçluluğu genellikle çocuğun sosyal uyumsuzluğunun bir ifadesidir. Bu durum sorunun hukuki olmaktan öte psiko-pedagojik ve sosyal nitelikte olduğunu gösterir (Akt. Sevük, 1998, s. 13).

Eski çağlarda suça karışan çocuklara özel bir statü verildiği görülmektedir. M. Ö. 2100 yıllarında Hammurabi kanunlarında çocukların ayrı bir statüde ele alındığı, çocuklar için belli cezaların verildiği bilinmektedir. M. Ö. VIII. Yy. da Sümerlerde ve M. Ö. II. Yy. Da Hun’lara ait yazıtlarda da çocukların korunmasıyla ilgili bölümler vardır. İbrani ve eski İngiliz kanunları ve İslam ceza hukukunda da çocuklar farklı bir statüdedir (Akt. Sevük, 1998, s. 97-98).

Cezai sorumluluk yaşı tarih ve kültürlerle göre değişir. Bu konudaki güncel yaklaşım, çocuğun cezai sorumluluğun gerektirdiği ahlaki ve psikolojik unsurlara uyumlu olarak yaşayıp yaşamayacağıdır (Sevük, 1998, s. 3).

Çocuk suçluluğunun nedenleri bireysel ve çevresel olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.3.1. Çocuk Suçluluğunda Bireysel Nedenler

Beslenme, sıcak bir yerde barınma gibi hayati ihtiyaçlarını gideremez, sinema, spor ve kitap okuma gibi zevklerini tatmin edemezse çocukların suça karışması daha kolay hale gelir (Orhon, 1962, s. 4). Beslenme düzeyi fiziki açıdan çocukları hızlı büyütmede, fiziki açıdan hızlı büyüme olmasına rağmen çocuklar; duygusal, entelektüel ve psiko-sosyal olgunluğa aynı hızda ulaşamamaktadırlar (Soyaslan, 2003, s. 100).

Ergenlik döneminde suça yönelme, hızlı bir bedensel değişimden, kalıtsal nedenlerden, zekâ sınırlılığınan, yanlış çocukluk eğitiminden, yetersiz sevgi gösterilmesinden kaynaklanabilmektedir (Yavuzer, 1987, s. 32).

Düşük zekâ düzeyindeki çocuklar muhakeme yönünden zayıf oldukları için kararsızlık yaşayabilir, iradeleri zayıf olabilir, olayların şüphe ve baskısı altında kalabilir, hayalperest ve yalancı olabilir ve suça karışabilirler (Hergüner, 1964, s. 29-30).

Çocuğun fiziksel bir engelinin olması bunu aşağılık kompleksi haline getirme riskini artırır. Aşağılık kompleksi de suç işleme davranışına dönüşebilir (Akt. Solak, 2008, s. 164).

Bir başka bireysel neden de kalıtsal hastalıklardır. Buna ilişkin ilk çalışmayı Lombroso yapmıştır (Hergüner, 1964, s. 30). Tüberküloz, alkolizm ve çeşitli bedeni ve ruhi rahatsızlıklar kalıtsal olarak çocuğa yansıyabilir bu da suça sürüklenmeye neden olabilir (Orhon, 1962, s. 5).

Biyolojik neden hakkında açıklama yapmaya çalışan Glueck; Atletik ve mezomorfik tipte olan çocukların suç işleyen çocuklar arasında daha fazla yer aldığını savunur (İçli, 2009, s. 22).

Öğrenim düzeyi, suçlulukla yakından ilgilidir. Daha önce yapılmış araştırmalar, öğrenim düzeyi artarken suç oranlarının düştüğünü göstermektedir. Bu nedenle, öğrenim düzeyleri içinde yüksekokul mezunları en az suç işleyen kesimi oluşturmaktadır (Kızmaz, 2004, s. 299).

Suç olarak nitelendirilen davranışların bir bölümü günlük hayatta karşılaşılan problemlili durumlara birey tarafından etkili çözüm bulunamaması sonucu ortaya çıkmaktadır (Ergene, 1992, s. 211).

2.3.2. Çocuk Suçluluğunda Çevresel Nedenler

19. Yüzyılın başlarında sanayi devrimi ile beraber olumsuz koşulların ortaya çıkması çocuk suçluluğunun artmasına neden olmuştur (Balo, 2005, s. 111). Sanayileşmenin hızlı ve düzensiz kentleşmeye yol açması toplumsal dengenin bozulmasına, bu da suça karışma oranlarında artış yaşanmasına neden olmuştur (Sevük, 1998, s. 59).

Sanayileşmenin, ebeveyni evin dışına, fabrikaya çekmesi, ebeveynin çocuk üzerindeki kontrolünü azaltmış, çocuk olumsuz etkenlerle daha kolay karşılaşmaya başlamıştır (Hergüner, 1964, s. 31).

Çocuğun suça sürüklenmesinde genel olarak çevresel nedenlerin bireysel nedenlerden daha fazla rol aldığı görüşü hâkimdir. Olumsuz aile çevresinin suç davranışına etkisi fazladır çünkü aile, çocukların davranışlarını ve yaşamlarına yön verecek etkinlikleri öğrendiği temel birimdir. Araştırmalar, suça sürüklenmiş çocukların ailelerinde uygun bir model konusunda yetersizlik olduğunu göstermektedir. Çocuğun ilk sosyalleştiği yer olan ailedeki bozulma çocuk üzerinde negatif bir etki yapabilmektedir (İçli, 2009, s. 30).

Parçalanmış aileler, annenin çalışması, kardeş sayısının fazlalığı, aile ilişkilerindeki uyumsuzluk, çocuğun kardeşler arasındaki yeri çocuğu suça iten nedenler olarak gösterilmektedir (Uygur v. d. 1994, s. 21).

Suçta sürüklenmiş çocukların aile ilişkilerinin sağlıksız olması yanında, suç işleyen arkadaşları olan çocukların suça eğilim gösterdiği görülmüştür (Erdoğan, 2005, s. 110-111).

Ergenler zamanlarının çoğunu okulda geçirmektedir. Okul, çocuğun akranlarıyla etkileşime geçmesini sağlar. Bu etkileşim ise çocuğun akran gruplarını taklit etmeye ve bu grupları model almaya neden olur. Otoriteye başkaldırma, kabadayılığın

prestijli olma durumu, yasaklananları yapabilmeye duyulan heyecan çocukları suça sürüklenmeye götürebilmektedir (Sevük, 1998, s. 17).

Suç işleyen çocukların arkadaş grubu içerisindeki saygınlığı, diğer çocukların da suç işleyerek o saygınlığa sahip olma isteğini arttırmakta ve suç işlemekten çekinmemelerine yol açmaktadır (Güngör, 2008, s. 41).

Çocuğun içinde bulunduğu akran grubunun suça eğilimi ve riskli grup özelliği göstermesi çocuğun suç işleme riskini arttırmaktadır (Solak, 2008, s. 167). Uygunsuz arkadaş ve oyun gruplarına katılan çocuklarda suç işleme riski oluşmaktadır. Oyun gruplarına katılan çocuklar macera heveslerini tatmin etmek için suça karışabilmektedir (Akt. Sevük, 1998, s. 56). Çocuk bu gruplarda ailede bulamadığı emniyet ve beraberlik hissini bulmaya çalışır (Orhon, 1962, s. 11).

Okullarda suça karışan çocukların suça karışma nedenleri arasında; ders çalışmanın çocuğa anlamsız gelmesi, öğretmen öğrenci ilişkisinde öğretmenin baskın olması, öğretmenin fiziki ceza uygulaması gibi nedenler gösterilmektedir (Işık, 2006, s. 293).

Çocuğun iş hayatına erken başlaması, farklı çevrelerle iletişim ve etkileşime geçmesine neden olmaktadır. İş hayatına erken başlaması, eğitimden alacağı desteği azaltmakta ve suça yönelme riskinin artmasına neden olabilmektedir (Sevük, 1998, s. 54).

Çocuğun boş zamanının faydalı olacak biçimde düzenlenmemiş olması suça karışma riskini arttırmaktadır (Sevük, 1998, s. 55). Burt yaptığı bir araştırmada suçların daha çok boş zamanlarda, tatil günlerinde ve sokakta işlendiğini göstermiştir (Orhon, 1962, s. 11).

Kitle iletişim araçlarının suçluluğun yaygınlaşmasına etki ettiği; suç tekniğini öğretmek, suçu olağan ve çekici göstermek, suçluyu sempatik göstermek, suçu heyecanlı ve yararlı bir faaliyet gibi göstermek gibi aktarımlarla etkisi olduğu düşünülmektedir (Sevük, 1998, s. 57).

2.4. Benlik Kavramı

Ben, benlik ve kişilik genellikle aynı anlamda kullanılır. Kişiyi başkalarından ayıran duygu, tutum ve davranışların örgütlenmiş bütünlüğünü anlatır. Benlik kavramı, insanın kendi benliğini algılama ve kavrama biçimi olarak tanımlanır (Yörükoğlu, 1985, s. 89).

“Ben” veya “Benlik” iletişimin merkezi olarak kabul edilebilir. Benliğin görevlerinden en önemlileri şunlardır: İçgüdülerden ve dürtülerden kaynaklanan güdülerini kontrol etmek ve düzenlemek; çevreyle bağlantı kurmak; gerçeği tanımak, denemek, anlamak; gerçeğe uyum sağlamak; çevreden gelen uyarımları sınırlamak, sıralamak; algılamak, saklamak, yargıya varmak, kavramları birleştirmek; geleceğe ilişkin beklentiler ve amaçlar saptamak, kaygıdan kurtaran savunmalar düzenlemek (Köknel, 1997, s. 139-140).

Benlik, bireyin kendisi hakkında edindiği bilinç, dış dünyanın doğrudan etkilerine açık olan dürtülerin kontrolünü sağlayan katmandır (Warren, 2003). Benlik kişinin kendisini ayrı bir birey olarak tanımlama deneyimidir (Jersild, 1983).

Benlik, sosyal etkileşimlerin sonucunda oluşur ve sosyal konumda yer alır. Bu yüzden sosyal bir üründür. Benliği kişilikten de bu ayırır. Kişinin kendini nasıl algıladığı, kendisi ile ilgili farkındalığı benliktir (Kağıtçıbaşı, 2010, s. 126).

Benlik, bireyin gereksinimlerini, yeteneklerini, güdülerini ve haklarını içeren bireye ait özelliklerden oluşan bir varlık olarak görülmüştür. Benliğin yapısı, dünyayı, başkalarını ve bireyin kendisini nasıl görüp algıladığını belirler, her türlü duygu düşünce ve davranışı etkiler (Kağıtçıbaşı, 1999, s. 360-361).

İç varlığımızın bütününe teşkil eden benlik, kişilik gibi karmaşık bir kavramdır. Bu karmaşık kavramı çözümleyecek olursak benlik belki şu soruların cevaplarını içerir (Baymur, 1994, 264):

A) Ben neyim? Bu sorunun cevabını bazı kimseler, “ben beceriksizim, aptalım, çirkinim, diye cevaplandırabilir. Bir başkasının ise hakkında, “ben akıllıyım, güzelim, becerikliyim, sevimliyim” diye daha olumlu bir kanısı olabilir.

B) Ben ne yapabilirim? Bende ne gibi yeterlilikler var? “ Ben iyi konuşurum, güzel resim yaparım, müzikten anlarım, matematiğe kabiliyetim var. Gibi kendimizde ne gibi yetenekler olduğuna ilişkin kanılarımız benliğin bir yanını oluşturur.

Benliğin bu yanı da bireyin kendisi tarafından olumlu, ya da olumsuz olarak değerlendirilmiş olabilir.

C) Benim için neler değerlidir? Ben ne yapmalıyım veya ne yapmamalıyım? Örneğin, “başkalarına yardım etmeliyim”, “ para kazanmalıyım”, “ kopya çekmemeliyim”, ya da yakalanmamak şartıyla kopya çekmekte bir sakınca yoktur”, “ her şeyden önce kendimi düşünmeliyim” gibi bireyin içinde bulunduğu toplumdan kendine göre edindiği az çok olumlu ya da olumsuz yargılardan meydana gelen bir değerler sistemi vardır. Bu da benliğin önemli bir yanıdır.

D) Hayattan ne istiyorum? Doktor, mühendis, öğretmen, sanatkâr, iyi bir ev kadını veya evcimen bir aile reisi olmak, sosyete mensup iyi giyinen bir insan olmak gibi çeşitli emel ve idealler de benliğin bir yanını oluşturur (Baymur, 1994, /264).

Lecky, iyi bir ruh sağlığı için benlik tasarımı ile özellikle ideal benlik (bireyin ne olması, nasıl davranması gerektiğine ilişkin kendisine mal ettiği değer yargıları) ile gerçek yaşantıları arasında iyi bir ahenk ve tutarlılık olmasının önemine dikkat çekmiştir. Bir insan ne kadar benlik tasarımı uygun davranabilirse, kendini o kadar rahat hisseder, ideal benliğine ne kadar ters düşen yaşantıların etkisinde kalırsa, o kadar huzuru kaçır ve kaygılanır. Kendi değer yargıları ve ideallerine uygun davranmak insanın kendine olan saygısını, güvenini ve mutluluğunu artırır. Ruh sağlığı yerinde bir kimse, kendi benlik tasarımı az çok duyarlı davranabilen kimsedir (Baymur, 1994, 266/267).

Strong (1957), dört temel benlik kavramından bahseder. Bunlar:

1. Kişinin benlik değeri, rolleri ve yetenekleri olan “bütünsel benlik kavramı”,
2. Başarı ve ya başarısızlık gibi düzensiz ve geçici olaylardan etkilenen duruma göre değişen “değişken benlik kavramı”,

3. Başkalarının kişiyi kabul etmesi ve kişinin sosyal yeterliliğine bağlı olan “sosyal benlik kavramı”,
4. Kişinin olmak istediği benlik yapısını ifade eden “ideal benlik”tir (Akt. Arıca, 1995, s. 18).

Benlik kavramı, insan kişiliğinin temelinde bulunan ve birey için çok önemli olan algı, duygu ve düşüncelerin bütünü olarak tanımlanır. Benlik kavramı, bireyin algıladığı biçimde kendisinin ne olduğunun, neyi niçin yapmak istediğinin bir ifadesidir. İnsanlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkarır (Şahin, 2006, s. 38).

Benlik kuramlarına bakıldığında benliğin genel özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. İyimser yaklaşımlardır: Benlik kuramlarının en önemli özelliklerinden biri, insan doğasına iyimser bakmalarıdır. Freud, insanı iç dürtülerin elinde devamlı sürüklenen saldırgan ve kötü bir varlık, öğrenme psikologları; çevresel koşulların tutsağı olarak görürken, benlik kuramcıları, insanın; sürekli mutluluk arayan, kendisi ve doğasıyla uyum içinde yaşamak için bilinçli olarak seçimler yaptığına inanır.
2. Mekanik olmayan yaklaşımlardır: Freud’un ve öğrenme kuramlarının insana yaklaşımı oldukça mekaniktir. Benlik kuramı bireyin, yaşamını doyumluluğa ulaştırma yönünde devamlı seçim yaptığını savunur. Birey son derece karmaşık bir organizmadır ve kendi kaderi üzerinde kendisinin karar verme gücü vardır. Birey, iyiye gitme, gelişme ve mutluluğa ulaşma yönünde kararlar verir.
3. “Şimdi ve burada” yaklaşımı: Benlik kuramcıları kişinin başından geçmiş daha önceki olayları önemsemezler ve çocukluktaki olayların yetişkinlik döneminde bireylerin davranışlarını belirlediğini kabul etmezler. Şu anda bireyin kendisini ve çevresini nasıl algıladığı ve seçimlerini nasıl yaptığına önem verirler (Cüceloğlu, 2000, s. 427-428).

James (1890), benliği ikiye ayırır. Benliğin bir yönü özne olan “ben”, diğeri ise nesne olan “ben” olarak değerlendirilir. Benliğin öznel yönü; aktif olarak algılayan, hisseden, deneyimleyen, hayal kuran, hatırlayan, seçim ve plan yapan yönüdür.

Nesne olan “ben” ise, yaşantının ve deneyimin nesnesidir. Nesne ben, pasif ve etkilenendir. Nesne “ben ”in üç yönü vardır: Fiziksel ben, sosyal ben ve manevi ben. Fiziksel ben; beden, giyim, aile, ev, mal-mülk ve üretimi içerir. Sosyal ben; itibar, tanınma, ün ve başkalarının gözünde onurlu olmayı içerir. Manevi ben ise, üst bilişsel faaliyetler, duygulanım, inanç sistemi ve bu doğrultudaki davranışları içermektedir (Akt. Arıca, 1999).

Benlik kavramı C. Rogers’ın geliştirdiği “Fenomenolojik Benlik Kuramı”nın da önemli bir yer tutar. Bu kurama göre her birey kendisinin merkez olduğu bir evrende yaşar. Herkesi etkileyen kesin gerçekler yoktur. Herkesin kendisine özgü gerçek olan olguları vardır. Bireyler çevrelerini nasıl algılıyorlarsa, ona göre davranırlar. Algılanan çevre birey için gerçek çevredir. Herkes için gerçek “ kendine özgüdür” (Hjelle-Ziegler, 1981, s. 406). Bireylerin birbirlerinden farklı tepkiler göstermeleri çevrelerini farklı olarak algılamaları ve farklı yorumlamaları, farklı kişilik ve benlik sahibi olmalarındandır (Akt. Kulaksızoğlu, 2005, s. 113).

Rogers’a göre benlik, kişinin kendisiyle ilgili olan düşünceleri, algılamaları ve kanaatlerini içerir. Benlik bilinci kişinin kendisini nasıl gördüğünü özetler. Benlik bilinci iyi kötü ya da ortada olabilir (Cüceloğlu, 2000. s. 428). Rogers’a göre kişilerin bir gerçek benlikleri bir de ideal benlikleri bulunmaktadır. Eğer kişinin ideal benliği yüksek veya düşük ise ancak gerçek benlik ideal benliğe ulaşabiliyorsa o zaman ahenkli bir benlik uyumu görülmektedir. Aksi bir durumda ortaya sorunların çıkacağı görüşü ortaya atılmaktadır (Altunay ve Öz, 2006, s.47).

Rogers; benliğin, “ben” i tanımlayan bütün fikir, algı ve değerlerden ibaret olduğunu belirtir. “Ben kimim” ve ya “ne yapabilirim ”in farkında olmayı kapsar. Algılanan bu benlik, kişinin hem dünyayı hem de kendi davranışını algılayışını etkiler. Benlik kavramının gerçeği yansıtması gerekmez. Kişi çok başarılı olabilir ama kendisini başarısız olarak görebilir (Atkinson, 1999, s. 477). Rogers benlik bilincine önem verir. Bir bireyin benlik bilinci onun kendisiyle ilgili düşüncelerini, algılamalarını ve kanaatlerini içerir. Benlik bilinci bizim kendimizi nasıl gördüğümüzü özetler. Olumlu bir benlik bilinci geliştirebilmemiz için koşulsuz sevgi içinde yetişmemiz gerekir (<http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/ehsm/1024/unite08.pdf>).

Rosenberg, benlik kavramını, kişinin kendine yönelttiği duygu ve düşüncelerin bir toplamı olarak açıklar. Benlik kavramı kişinin sosyal kimliğini tanımlar (Rosenberg, 1965).

Benlik kavramının gelişimini etkileyen en önemli kuramlardan bir tanesi Psikanalitik kuramdır. Bu kuramda “benlik” sözcüğü “ego” anlamında kullanılmıştır. Freud “ben” den açık şekilde söz etmemiştir. Freud’a göre “ego”, kişinin birincil isteklerine (id) hizmet veren veya “süperego”nun yatıştırmasıyla kişinin gerçeklikle alışverişini mümkün kılan bir işlevi kapsamaktadır. Burada ego; düşünme algılama, muhakeme, dikkat, hatırlama gibi bilişsel süreçleri içerir (Korkmaz, 1996).

Jung'a göre “ben” kişiliği örgütler. İnsanın kendini gerçekleştirebilmesi için egonun işbirliği yapması lazım gelir. Eğer ego, Ben’in çağrılarına uymaz ve bilinç dışı içeriğin Ben’e ulaşmasına fırsat vermezse insan, kendisini tanıyabilme olanağından yoksun kalır. Jung’a göre ben, yaşamın amacı ve birey olmanın gerçek anlatımıdır (Geçtan, 1986).

Horney, kusurlu benlik gelişiminin çocukluk döneminde, aile içi ilişkilerdeki aksaklıklar sonucu ortaya çıktığını ve Sosyo kültürel etmenlerin de bu süreci önemli derecede etkilediğini savunmuştur. Çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirebilmesi için sevgi, destek ve anlayışın sağlanabildiği bir ortamın olması gerektiğini, aksi taktirde anksiyetenin oluşabileceğini ifade eden Horney, Freud’un benliğin sürekli kusursuzluğa ulaşmaya çabaladığı görüşünü eleştirerek, Freud’un ego adını verdiği kişilik parçasının sadece nevrotik kişilerde olduğunu ifade etmektedir. Benlik gelişiminin sadece ilk çocukluk yıllarında değil, orta yaş ve yetişkinlikte de devam edebileceğini belirtmektedir (Geçtan, 1993, s. 171).

Coopersmith’e göre benlik kavramı tek boyutlu bir yapıdır. Piers ve Harris’e göre benlik kavramı tek ve çok boyutlu yaklaşımların birleşimidir (Akt. Korkmaz, 1996).

Kohut (1971)’un öncülüğünde gelişen ve çağdaş Psikanalitik kuramlardan biri olan kendilik psikolojisi, kendiliği (self), benlik (ego) içinde yer alan bir kendilik tasarımı (self-representation), kişinin kendini algılayış biçimi ve kendisiyle ilgili imgeler bütünü şeklinde düşünmüştür. İkinci kuramında ise kendilik, bir üst örgütlenme,

“kişiliğin çekirdeği, algıların ve girişimlerin merkezi” şeklinde nitelendirilir ve tüm psikopatoloji alanına açıklama getirmeyi hedefler (Terbaş, 2004, 70-76).

Benliğin gelişimi sürecinde kendisiyle ilgili olumlu uyarılar alan kişi, kendini değerli görür ve kendine saygı duyar. Benliğin gelişimi, uyumu ve sürekliliği, kişinin kendisine saygısına bağlıdır. Benliğin var olması çevre ve kişi tarafından kabul edilmesine, değer vermesine ve saygın olmasına bağlıdır. Bu yüzden benlik saygısı benlik kavramının en önemli bölümünü oluşturmaktadır (Arıcak, 1995).

2.5. Benlik Saygısı

“Kendini tanı” özdeyişi, Sokrates’ten bu yana batı düşüncesinde bilgeliliğin formülü olagelmıştır. Budizm, Zen, Tao gibi Uzak-Doğu, tasavvuf gibi Yakın-Doğu felsefelerinde de insanın iyi ve kötü yanlarının farkına varması, onu yücelten bir kazanımdır. İnsan, kendisini tanımakla yalnız kendi özünü değil, insanlığın tümünü, yaşamın tümünü daha iyi anlayabilecek ve mutluluğun anahtarlarını eline geçirebilecektir (Tolan ve Ark. , 1991, s. 108).

“Benlik saygısı” kavramı, yüzyıldan fazla bir zaman önce ilk kez William James tarafından kullanılmış, 1960’larda Dr. Abraham Maslow tarafından kavramlaştırılmıştır. Dr. Morris Rosenberg tarafından 1965’te küresel benlik saygısı ölçeği (R-ESI) geliştirilmiştir. Dr. Nathaniel Brandon ise, benlik saygısı hareketinin öncülerindendir. Benlik saygısı kişinin kendisine yönelik olumlu ya da olumsuz davranışlarıdır (Rosenberg, 1965; s, 15).

Kendini tanıyan kimse, dış dünyadaki olayların ve iç dünyasında oluşan yaşantıların çoğu kez farkındadır. Bu tür biri, çevresindeki kişilerin kendisini nasıl etkileyebildiğinin farkında olduğu kadar, kendisinin çevresindekileri nasıl etkilediğini de bilir. Böylece birey, kendi yaşamını yönetebilme olanağına kavuşmuş olur. Kendini tanımayan biriyse, dış dünyadaki olayların kendisini nasıl etkilediğini bilmez çünkü kendi iç dünyasında olup bitenleri henüz tam algılayabilmiş değildir (Cüceloğlu, 1993, s. 94).

Yörükoğlu (1990)'na göre benlik kavramının ve de benlik imgesinin beğenilip benimsenmesi benlik saygısını (self-esteem) oluşturur. Ergenlik çağını benlik kavramının öne geçtiği bir çağ olarak görür. Ergenlik çağını, çocukluktan erişkinliğe bir geçiş dönemi olarak tanımlar. Genç, çocukluğunda dışa dönük olan antenlerini kendi içine çevirmeye başlar. Duygularını ve bedenini inceler, nasıl bir kişi olduğu ve ne olmak istediği konusunda kafa yormaya başlar. Bu dönemde benlik kavramı sürekli iniş, çıkış ve dalgalanma gösterir çünkü genç kendisine yakışacak bir kimlik aramaktadır.

Kişinin, kendini değerlendirmesi sonucunda ulaştığı benlik kavramını onaylaması sonucu oluşan beğeni durumu benlik saygısıdır, benlik saygısı kendini olduğu gibi görme sonucu kendinden memnun olma durumudur (Yörükoğlu, 1989, s. 105).

Benlik saygısı kişinin kendisi hakkında olan ve sürekli olan bir değerlendirmedir. Bu değerlendirme kişinin kendini değerli hissetmesi, toplumda kabul görme ve beğenilme, bedensel özelliklerini kabul edebilme gibi özelliklerle ilgilidir ayrıca kişinin tüm yönleriyle kendisini benimsemesi, kendine değer vermesi, kendine güven ve saygı duymasıdır (Korkmaz, 1996).

Rosenberg, benlik saygısı ile ilgili olarak, kişi kendini değerlendirmede olumlu bir tutum sergiliyorsa benlik saygısının yüksek olacağı, tam tersi durumda da benlik saygısının düşük olacağı görüşündedir (Rosenberg. 1965, s. 31).

Benlik saygısı benlik kavramında bulunan bilgilerin değerlendirilmesidir. Bunun anlamı kendini süper, mükemmel, yeterli hissetmek değildir. Kendini kabul etme, kimlik oluşturma ve başkaları tarafından kabul edilmedir (Uyanık ve Akman, 2004).

James, bireyin iç dünyasına ait özellikleri ve değerlerin, kendisini olumlu değerlendirip değerlendirmemek konusunda önemli rolü olduğu sonucuna varmaktadır. İnsanların kendileri ile özdeşleşerek seçmiş olduğu bu özellikler, insanların başarılı ya da başarısız olduklarında kendilerine saygı duygusunu belirlemektedir (Akt: Arıcak, 1999).

Benlik ve benlik saygısı kişiliğin iki farklı boyutudur. Biri olmadan diğeri olamaz, bu nedenle benlik ve benlik saygısı ayrı ele alınamaz. Benlik, kişiliğin bilişsel bölümü, benlik saygısı ise; psikolojik, duygusal bölümüdür. Benlik saygısı, bireyin benlik durumundan ne kadar memnun olduğudur. Memnuniyet ne kadar fazla ise benlik saygısı o kadar yüksektir (Yörükoğlu, 1989). Benlik saygısı arttıkça insanlara güven de artmaktadır. Ayrıca benlik saygısı yüksek kişilerde depresyon belirtisi daha azdır (Yörükoğlu, 1989, s. 109).

Carl Rogers, doğrudan benlik saygısının kökenini, esasını ele almıştır. Rogers'ın görüşleri, kendini kabulü geliştiren koşullar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Her insan çevreyle etkileşim sonucu bir benlik imgesi geliştirir. Bu imge, hem özel olarak kişinin içinde büyüdüğü ailenin, hem de sosyal ortamın yargılarını, tercihlerini ve sınırlamalarını yansıtır. Rogers, bireyin yakın çevresinin tutumunun kendisini hoşnut bırakan ya da düş kırıklığına uğratan yaşantılar sonucunda kendine değer verme duygusunun geliştiğini belirtmiştir. Bu duygu, diğer insanların kendisini değerlendirmesi sonucu ve öğrenilerek geliştirilmektedir (Korkmaz, 1996).

Maslow, benlik saygısının kendini gerçekleştirmedeki önemi üzerinde durmuştur. Maslow, en temelden en yükseğe kadar aşamalı olarak beş grupta düzenlenebilen ihtiyaçlardan söz etmiştir. Maslow'a göre, piramidin üst sırasında yer alan gereksinimler, alt düzeylerde yer alan gereksinimlerin karşılanması halinde ortaya çıkar. Bu üst düzey içinde yer alan gereksinimler arasında ait olma, sevme-sevilme ve benlik saygısı gereksinimi de bulunmaktadır. Maslow benlik saygısını psikolojik bakımdan sağlıklı kişilerin özelliği olarak kabul etmiştir (Akt; Şahin, 1994).

E. Fromm bireyin, kendi hakkındaki düşüncesiyle dışarıdaki kimselerle ilgilenme tarzı arasında yakın ilişki olduğunu belirtir. Benlik saygısı kavramını kendini sevmek olarak kullanan Fromm, kendini sevmenin diğerlerini sevmek için bir yetenek oluşturduğunu ve kişinin kendini sevmemesinin özgüvenden yoksun olmasına, başkalarına karşı güvensiz ve düşmanca bir davranışta bulunmasına yol açtığını belirtir (Fromm, 1981).

K. Horney (1999), insanlar arasındaki ilişkilerin benlik saygısı ile ilintisini ve kişinin kendisini tehdit eden hislerden korunmasının önemini vurgular. Horney'e göre kaygıyı doğuran nedenler, kişinin baskı altında olması, ilgi ve saygı görmemesi, takdir edilmemesi gibi çevresel davranışlardır. Çocuk, çevresini kendisine uzak hissederse, kendini zavallı hisseder, "temel kaygı"nın içine düşer. Horney'e göre bu, güvenlik hissinden yoksun olmanın bir sonucudur. Güvenlik hissi ise benlik kavramı ile ilişkilidir. Kaygı ile başa çıkmanın yolu, bireyin kapasitesinin, imajının idealize edilmesi olduğunu ileri sürer. Horney'e göre, hem çevresi tarafından yüceltilmek, hem de kendisini değerli görmek kişinin temel ihtiyacıdır. Temel düşünce, bireyin hem başkalarına hem de kendine değer kendine değer vermesidir.

Steinberg (1999)'e göre eğer kişi ulaşmak istediği hedefe yakınsa yüksek benlik saygısı vardır. Kişinin gerçek ve ideal benliği arasındaki ilişki önemlidir çünkü ideal benliğe ulaşmada yaşanılacak olası bir başarısızlık ciddi boyutlardaki olumsuz sonuçlara neden olabilir. Düşük benlik saygısı; beslenme bozuklukları, kaygı, depresyon ve ergenlerde çete üyeliği gibi olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Psikososyal kuramlar benlik saygısını çok yönlü olarak ele almaktadırlar ve dört ana tema üzerinde durmaktadırlar (Korkmaz, 1996).

1. Temel kabullenilme (basic acceptance): Benlik kavramı gelişmeden önce sözsüz kabullenilme veya reddedilme duygusudur.
2. Duruma bağlı kabullenilme (conditional acceptance): Başka insanlar tarafından kabul görme gereksinimi, bazı koşulların karşılanmasıyla sağlanır.
3. Gerçek ve ideal öz uyumu (real-ideal congruence): Kişinin ne olduğu ve ne olmak istediği arasındaki karşılaştırmadır.
4. Kendini değerlendirme (self-evaluation): Kişinin kendisini diğer kişilere göre değerlendirmesidir.

2.5.1. Benlik Saygısı İle İlgili Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Rosenberg (1989, s.1004-1018), düşük benlik saygısının suçluluğu artırdığını, suçluluğun ise benlik saygısını yükselttiğini ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte bu sonuç farklı Sosyo-ekonomik düzeydeki gruplarda değişiklik gösterebilir. Rosenberg aynı çalışmada depresyonla benlik saygısı arasında karşılıklı bir ilişki bulunduğunu belirtirken, benlik saygısının okul başarısı üzerinde de etkili olduğunu ifade etmiştir.

Vitaro, Brendgen & Tremblay (2000), erken ergenlik dönemindeki en iyi arkadaşlar, erkeklerde suçluluk ile potansiyel grup liderleri arasındaki bağlantıyı bireysel (çocukluk dönemi profili, suçluluğa dair tutum), ailesel (anne-babanın denetimi, ailedeki sevgi bağı) ve sosyal (diğer arkadaşların karakterleri) boyut olmak üzere 3 kategoride ele alarak incelemişlerdir. Sonuçlar erkeklerde erken çocukluk dönemi modelleri, ailedeki sevgi bağı ve suçluluğa dair tutumlar ile en iyi arkadaşın sapkın olması ve sonraki suçlu davranışlar arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Diğer arkadaşların sapkınlığı ve anne-babanın denetimi suçluluk üzerinde temel etkiye sahiptir ve sonuçlar erkeklerde suçlu davranışlarda, en iyi arkadaşın sapkın olmasının etkili olduğunu göstermektedir.

Slomkowski, Rende, Conger, Simons & Conger (2001), erken ve orta ergenlik döneminde kız kardeş ve erkek kardeşlerin suçluluk üzerindeki sosyal etkisini araştırdığı çalışmasında hem kız hem de erkek kardeşlerin doğrudan etkileşimle kardeşler arasındaki ilişkinin suçluluğu teşvik ettiklerini ortaya koymuşlardır. 164 çocuk ve kardeşleriyle yaptıkları bu çalışmada küçük kardeşlerin suçlu davranışa dair düşünceleri ile abla ve ağabeylerinininkiyle benzerlik göstermektedir. İleri düzeyde düşmanca ve baskıcı kardeş ilişkilerinin etkisi ve büyük kardeşin suçluluğu küçük kardeşin suça yönelmesine yol açabilir. Kız kardeşlere göre erkek kardeşlerin küçük kardeş üzerinde daha fazla destekleyici ve sıcak etkilerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak büyük kardeşin suçluluğu ve kardeşler arası ilişkinin niteliği, ergenlik dönemindeki küçük kardeşin suçlu davranışlarındaki değişimini etkilemektedir.

Garnier & Stein (2002, s.45-46), ergenlerin problem davranışlarında aile ve akran grubunun etkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışmasında, ergenlik dönemindeki güçlü akran etkisinin erken çocukluk sürecini yansıttığını ve bağlanma sürecinde

erken çocukluk deneyimlerinin önemini vurgulamaktadır ve ergenin problem davranışlarının gelişiminde akran ilişkisinin etkili olduğunu belirtmektedir.

Pardini, Loeber, & Stouthamer (2005), erken ve orta ergenlik döneminde erkeklerin suçlulukla ilgili düşüncelerinde akran ve ailedeki değişimlerin etkisini Yapısal Eğitim Modeline göre 6 yıl süreyle 481 katılımcı ile araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, erkeklerin suçlu akran grubuna dâhil olmasındaki ilk etken artan aile çatışmasıdır. Bu çalışmada erken ergenlik döneminde artan aile-ergen çatışması, ergenin suçluluğa dair inanışlarında değişikliklere neden olduğu, ergenin suçluluğa dair inançlarında daha toleranslı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmalar göstermektedir ki olumlu akran ilişkileri olan ergenlerde benlik saygısı değerleri yüksek tespit edilmektedir. Ergenlikte akran ilişkilerinin zayıf olması da benlik saygısı değerlerini düşürmektedir.

Walker ve Green (1986)'in yaptığı çalışma da benlik saygısı ile anne-baba ile iletişim arasındaki ilişkiyi olumlu yönde desteklemiştir. Kız ve erkek çocukların ana baba ile iletişimlerinin olumlu olmasıyla benlik saygısı arasında olumlu bir bağlantı vardır.

Chubb, Fertman ve Ross (1997), yaptıkları çalışmada, lise yılları boyunca benlik saygısında oluşan değişiklikleri, yaş ve cinsiyete göre araştırmışlardır. Araştırmada Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. 174 öğrencideki 4 yıllık değişimlere cinsiyet açısından bakıldığında, kızlarda erkeklerden daha düşük benlik saygısı bulunmuştur.

Orr ve Dinur (1995), benlik saygısındaki cinsiyet farklılıkları üzerinde sosyal grupların etkilerini, 14-17 yaşlar arasındaki 569 şehirli ve şehirli olmayan ergenler üzerinde Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğini uygulayarak incelemişlerdir. Bulgular kızların erkeklerden anlamlı düzeyde düşük benlik saygısına sahip olduklarını; şehirde yaşamayan ergenlerde de, kızların daha düşük benlik saygısı gösterdiklerini, göstermiştir.

Mc Carthy ve Hoge (1982), ergenlerde benlik saygısı üzerinde yaş etkilerini belirlemek üzere yaklaşık 2000 kişilik bir örnekleme Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği uygulamışlardır. Çalışmadan elde edilen bulgular ergenlerin yaşları ilerledikçe benlik saygılarının arttığını göstermektedir.

6. sınıftan 10. sınıfa kadar dört yıl boyunca 1160 öğrencinin benlik saygılarının incelendiği boylamsal bir araştırmada Zimmerman, Copeland, Shope ve Dielman (1997), öğrencilerin benlik saygısını Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri ile ölçmüş; benlik saygısının, devamlı olarak yüksek, orta düzeyde yüksek ve gittikçe yükselen, gittikçe azalan, devamlı düşük olmak üzere beş düzeyde ele almışlardır. Kızlar genellikle, yaşla birlikte gittikçe azalan benlik saygısı grubunda yer alırken, erkekler yaşla birlikte orta düzeyde ve yükselen grupta yer almaktadır.

Nielson ve diğerleri (1996), tarafından yüksekokul öğrencileri (16-18 yaş) üzerinde gerçekleştirdikleri bir çalışma, özellikle onaylanma ihtiyacı ve kaygı ile ilgili irrasyonel inançların düşük benlik saygısı ile istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki gösterdiğini ortaya koymuştur.

Nottelman (1987), erkek ergenlik dönemine geçişte belirgin bir benlik saygısı artışı gözlememiştir. Erken ergenlik döneminin nispeten tutarlı bir dönem olduğunu vurgulamakla birlikte, benlik saygısında gözlenen bir miktar gelişmenin erkeklerde her açıdan gerçekleştiğini belirtmektedir.

Down ve Rose (1991), yaptıkları çalışmada sosyal problemlerin etkisi ve ergenlikte akran grupları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Akranlarının kendisine etkisini yüksek düzeyde yaşayan ergen grubunun benlik saygılarının da düşük olduğu araştırmadaki sonuçlar arasındadır.

Ebeveynden algılanan ilgi ve bakımın, ergenlerin benlik saygısı ile olumlu ilişki gösterdiği bulunmuştur Ebeveynini otoriter olarak algılayan ergenlerin benlik saygısının, demokratik olarak algılayanlardan daha düşük olduğu bulunmuştur (Herz ve Gullone, 1999, s.750-751).

Chapman ve Mullis (2002, s.405-407), 146'sı erkek, 215'i kız toplam 361 orta ve lise öğrencisine Coopersmith Benlik Saygısı Envanterini uygulayarak envanterin 25 maddesinin altısında cinsiyet farklılığının ortaya çıktığını belirlemişler ve bu 5'inde erkeklerin benlik saygısı puanlarının kızlarınkinden daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

2.5.2. Benlik Saygısı İle İlgili Yurt içinde Yapılmış Çalışmalar

Kırımsoy (2002), suç işlemiş ve işlememiş ergenlerin algıladıkları duygusal istismar ve benlik saygılarını karşılaştırmalı olarak araştırdığı çalışmasında 279 suç işlemiş ve 524 suç işlememiş ergeni araştırmıştır. Araştırmacı çalışmasında duygusal istismar ölçeği, öğretmen duygusal istismar ölçeği, infaz koruma memurları duygusal istismar ölçeği, Rosenberg benlik saygısı ölçeği-benlik saygısı alt ölçeği gibi veri toplama araçlarını kullanmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, suç işlemiş ergenlerin işlemeyenlere oranla anne babalarından algıladıkları duygusal istismar oranının daha yüksek olduğu, suç işlememiş ergenlerin benlik saygılarının, suç işleyenlere oranla daha yüksek olduğu ve benlik saygısı ile anne babadan algılanan duygusal istismar, öğretmenden algılanan duygusal istismar ve infaz ve koruma memurlarından algılanan duygusal istismar arasında olumsuz bir ilişkinin olduğu görülmüştür (Kırımsoy, Emrah, 2002).

Uyanık Balat ve Akman (2004), farklı Sosyo-ekonomik düzeydeki suça sürüklenen çocuklarının benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi amacıyla 237'si erkek, 245'i kız olmak üzere toplam 482 lise öğrencisi ile yapılan araştırmanın bulgularına göre, örneklem grubunun cinsiyetlerine göre benlik saygısı puan ortalamaları arasında fark anlamlı bulunmamıştır. Lise dönemi suça sürüklenen çocukların benlik saygısı, Sosyo-ekonomik düzeye göre farklılık göstermemiştir. Sosyo-ekonomik düzey ile benlik saygısı puan ortalamaları arasında fark bulunmamıştır. Araştırma sonucunda suça sürüklenen çocukların yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür.

Germeç (2002), yapmış olduğu “Suçlu Çocukların Yeniden Topluma Kazandırılması ” adlı yüksek lisans tez çalışmasında; Suça sürüklenen çocuğu yeniden eğitip topluma kazandırma işlevini yüklenmiş olan çocuk mahkemeleri ve

ıslah evlerinin, uyguladığı yaptırım ve iyileştirme yöntemlerinin amacına ulaşip ulaşmadığını araştırmıştır. Araştırmaya 11 –18 yaş arasında Ankara Çocuk Islah Evinde kalan 50 suça sürüklenmiş çocuk katılmış olup bu çocukların hepsi erkektir. Araştırmanın bulgularına göre: Suç Kavramı, bireysel yapı yanında kültürel, sosyal ve ekonomik nedenlere dayanan karmaşık bir olgudur. Anne baba tutumları kültür ve eğitim düzeyinin yanında suça sürüklenmiş çocukların suç işlemede en etken rolü ekonomik faktör almıştır. Islah evlerindeki çocukların yarısından fazlasının daha önce de suç işledikleri fakat işledikleri suçtan pişman oldukları görülmüştür.

Türkeri, S. (1995), “ Çocuk Islahevleri ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans Tez çalışmasında; İzmir Çocuk Islahevi, Elâzığ Çocuk Islahevi, Sinop Çocuk Cezaevi, Ankara Çocuk Islahevinde bulunan toplam 377 çocuğun tümü araştırma kapsamına alınmıştır. Bu araştırma Islahevleri ile çocuk cezaevinde bulunan çocukların suç işleme nedenleri ile suç işlemelerine ortam hazırlayan bireysel ve çevresel faktörleri çeşitli değişkenlere göre inceleyen betimsel bir çalışmadır. Araştırma bulgularına göre; Suça sürüklenmiş çocukların büyük çoğunluğu üç ve daha fazla kardeşe sahiptir (%91,1). Araştırma ya dâhil suçlu çocukların %24,7’si parçalanmış ailelerden gelmektedir. Suça sürüklenmiş çocukların aile çevresinde, sosyal çevresinde suç işleyen kişiler vardır. Aile ve sosyal çevresinde suç işleyen kişiler baba, amca, dayı, komşu ve arkadaş gibi çocuklarla yüz yüze etkileşimi olan kimselerdir. Bu kişilerin işledikleri suç türleriyle çocukların işledikleri suç türleri büyük ölçüde benzerlik göstermiştir. Suça sürüklenmiş çocukların suç işledikleri andaki eğitim durumları genellikle düşüktür. Araştırma kapsamındaki çocukların % 45,3’ ü suç işlediği anda ilkokul mezunu durumundayken, % 26,5’i ise ilkokul terktir ya da okuryazar değildir.

Çetinkaya ve ark. (2006), Sivas il merkezinde Sosyo-ekonomik düzeyi farklı üç ilköğretim okulunda suça sürüklenen çocukların benlik saygısı düzeyini belirlemek için araştırma yapmışlardır. Örneklem grubu, ilköğretim okullarının 5–8. sınıflarda okuyan toplam 521 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada, Sosyo-ekonomik durumu düşük seviyede öğrencilerin okuduğu okullarda bulunan suça sürüklenen çocukların

benlik saygısı düzeyi, Sosyo-ekonomik durumu iyi ve orta seviyede öğrencilerin okuduğu okullarda bulunan öğrencilere göre anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p < 0.05$). Suça sürüklenen çocukların okulu, yaşı, sınıfı, baba mesleği, baba öğrenim durumu, kardeş sayısı ve Sosyo-ekonomik durumu ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Benlik saygısının, suça sürüklenen çocukların yaşı, kardeş sayısı ve Sosyo-ekonomik durumlarından bağımsız olarak etkilendiği tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Aktuğ (2006), suça sürüklenen çocukların cinsiyetlerine göre akran baskısı düzeyleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 600 birinci sınıf lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın bulguları suça sürüklenen çocukların yaşadıkları akran baskısı ile genel benlik saygıları, aile benlik saygıları ve akademik benlik saygıları arasında olumsuz yönde istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Ancak akran baskısı ile sosyal benlik saygısı arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Suça sürüklenen çocukların cinsiyetine göre genel benlik saygısı, aile benlik saygısı ve akademik benlik saygısı puan ortalamalarının akran baskısı düzeyine göre anlamlı olarak farklı olduğu, ancak cinsiyetin bu ortalamalar açısından bir fark yaratmadığı gözlenmiştir. Sosyal benlik saygısı puanlarının cinsiyete göre farklılaştığı da gözlenmiştir.

Ergen suçluluğunda kişisel ve ailesel özelliklerin etkisini inceleyen araştırmacılar suça karıştığı iddiasıyla Cumhuriyet Savcılığı'na getirilen 114 ergen ile araştırmayı yürütmüşlerdir (Akduman, Akduman ve Cantürk, 2007). Ergenlerin %36'sı öz anne ve babası ile yaşamakta, %71'nin daha önce de suç işleme nedeni ile birçok kez güvenlik birimlerine getirilmiş olduğu saptanmıştır.

Balkaya ve Ceyhan (2007)'in yaptığı çalışmada, liselerde suça sürüklenen çocukların suç davranışı ile; yaş, öğrenim durumu cinsiyet, okul türü, serbest zaman etkinliklerine katılma durumu, ebeveynin öğrenim durumu, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumları, aile ortamında kendini mutlu hissetme durumu ve ailenin arkadaşları onaylama durumu arasında önemli ilişkiler bulmuşlar, suç davranışı ile Sosyo-ekonomik düzey ve anne babanın birliktelik durumu arasında ise, önemli bir ilişkinin olmadığını belirtmişlerdir.

Turan, Herken, Mutlu ve Küçükkolbaşı, (1998)'nın yaptıkları çalışmada suça sürüklenen çocukların benlik saygısı düzeyi ile anne eğitimi, baba eğitimi, en uzun yaşadığı yerleşim yeri, göç etme durumları arasında ilişki saptanamamıştır. Benlik saygısı düzeyi yükseldikçe suça sürüklenen çocukların depresyon düzeyleri, süreklilik kaygı düzeyleri ve ruhsal belirti ölçeği ana puanlarının azaldığı ve nedensel bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Yüksek benlik saygısı düzeyine sahip suça sürüklenen çocukların depresyon düzeyleri, kaygı düzeyleri ve genel belirti (semptom) ortalamaları düşük benlik saygısı düzeyine sahip öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Turan, Herken, Mutlu ve Küçükkolbaşı, 1998).

Şahinli, K. (2012)'nin yaptığı çalışmada toplanan verilerin analizleri göstermiştir ki araştırmaya katılan hükümlü ve tutuklu çocukların neredeyse tamamı evden kaçmayı alışkanlık haline getirmiştir. Ailelerin % 70'den fazlasının çocukları üzerinde denetimleri zayıf olduğu tespit edilmiştir. Çocukların ailelerinin eğitim seviyeleri ve ailelerinin Sosyo ekonomik seviyeleri oldukça düşüktür. Annelerin % 87, 1'i ilköğretim ve altı bir öğrenim düzeyine sahiptir. Babaların ise % 69, 7'si ilköğretim ve altı bir öğrenim düzeyine sahiptir. Çocukların yarısından fazlasının ailesinde daha önce suç işlemiş birey bulunmaktadır. Çocukların yaklaşık % 33'inin bir şekilde parçalanmış ailelerden geldiği de çalışma sonucunda tespit edilen sorunların başlıcalarındandır.

Yapılan istatistiksel analiz ile suça sürüklenen ergenlerin benlik saygısı düzeyi puanlarının suça sürüklenmeyen ergenlerin benlik saygısı düzeyi puanlarından daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yılmaz, G. 2009).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırman Modeli

Bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2009, s.77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ili Anadolu Yakası’nda bulunan çocuk mahkemelerinde yargılanması devam eden 15-18 yaş arasında olan suça sürüklenmiş erkek çocuklar oluşturmaktadır. Bu amaçla İstanbul ili Anadolu Yakası’nda bulunan çocuk mahkemelerinde yargılanması devam eden 15-18 yaş arasında olan 192 suça sürüklenmiş erkek çocuk uygun örnekleme yoluyla araştırmaya dâhil edilmiştir. Karşılaştırma yapılması için İstanbul Anadolu Yakasında bulunan liselerde okuyan suça sürüklenmemiş 15-18 yaş arasında olan 428 erkek çocuk araştırmaya dâhil edilmiştir.

Tablo 3.1. Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenlere Göre Dağılım

	Frekans	Yüzde (%)
Suçta sürüklenen	192	31,0
Suçta sürüklenmeyen	428	69,0
Toplam	620	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan çocukların % 31’ini (n=192) suça sürüklenen, % 69’unu (n=428) suça sürüklenmeyenler oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için Rosenberg (1965), tarafından geliştirilen ve Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi-Anket-Mülakat Formu” kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi-Anket-Mülakat Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan bu form ile suça sürüklenen çocuklara ait bazı Sosyo-demografik özelliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu formda; kişilerin yaş, eğitim durumu, daha önce bir suça karışıp karışmama durumu, kardeş sayıları, anne-babanın ayrı olup olmama durumu, anne-babanın eğitim düzeyleri, ailenin gelir durumu gibi konular hakkında bilgi alma amaçlanmıştır.

3.3.2 Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Morris Rosenberg tarafından 1963 yılında geliştirilmiş olan ölçeğin, 1965 yılında geçerlilik ve güvenirliliği yapılmıştır. Guttman ölçüm şekline göre düzenlenmiş olan testte olumlu ve olumsuz yüklü maddeler ardışık olarak sıralanmıştır. Sorulardan her biri çok doğru, doğru, yanlış, çok yanlış olmak üzere 4 farklı biçimde cevaplanmaktadır. Ölçeğin kendi içinde değerlendirme sistemine göre, denekler 0-6 arasında puan almakta, puanın yüksek olması benlik saygısının düşük, düşük olması ise benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir. 0-1 puan yüksek, 2-4 puan orta ve 5-6 puan düşük benlik saygısı olarak değerlendirilmektedir. Ülkemizde 1986 yılında Dr. Füsün Çuhadaroğlu tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak uygulanmaya geçirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik katsayısı 0. 71, güvenirlik katsayısı 0. 75 olarak bulunmuştur (Çuhadaroğlu F. 1986.). Uygulamada zaman sınırlaması yoktur. Toplam 63 maddeden oluşan ölçeğin 12 alt testi vardır.

Bunlar:

- 1- Benlik Saygısı,
- 2- Kendilik kavramının sürekliliği,
- 3- İnsanlara güvenme,
- 4- Eleştiriye duyarlılık,

- 5- Depresif duygulanım,
- 6- Hayalperestlik,
- 7- Psikosomatik belirtiler (Anksiyetenin göstergesi olarak kabul edilmiştir) ,
- 8- Kişiler arası ilişkilerde tehdit hissetme,
- 9- Tartışmalara katılabilme derecesi,
- 10- Anne-baba ilişkisi,
- 11- Babayla ilişki,
- 12- Psikik yalıtkan.

Bu çalışmada alt testlerden benlik saygısı haricinde; insanlara güvenme, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, anne-baba ilgisi, babayla ilişki alt testleri de kullanılmıştır.

Değerlendirme : “Benlik Saygısı” alt ölçeği hariç diğer tüm ölçeklerde doğru yanıtlar ‘1’ puan almakta; “Benlik Saygısı” alt testinde ise yanıtlar 0-6 puan ile değerlendirilmektedirler.

“Benlik Saygısı” alt testinde 0 –1 puan alanların “yüksek”; 2–4 puan alanların “orta” ve 5–6 puan alanların “düşük” benlik saygısına sahip oldukları kabul edilir.

“ İnsanlara Güven Duyma” alt testinde “yüksek puan” , güvenin “az” olduğuna; “0-1” puan alanların insanlara olan güvenlerinin çok olduğu, “2-3” puan alanların insanlara orta düzeyde güven duydukları ve “4-5” puan alanların ise insanlara az güven duydukları söylenebilir.

“Eleştiriye Duyarlılık” alt testinde “yüksek puan” , “fazla” duyarlılığa; “0-1” puan eleştiriye az duyarlılığa, “2-3” puan eleştiriye çok duyarlılığa işaret eder.

“Depresif Duygulanım” alt ölçeğinde “yüksek puan” , depresyon düzeyinin “yüksek” olduğuna; “0” puan depresif duygulanımın olmadığına, “1-2” puan depresif duygulanımın az olduğuna, “3-4” puan depresif duygulanımın orta düzeyde yaşandığına ve “5-6” puan ise depresif duygulanımın yüksek düzeyde yaşandığına işaret eder.

“Ana–Baba İlgisi” alt testinde “yüksek puan” , ilgi “azlığına”; “0-2” puan ilginin çok olduğunu, “3-4” puan orta düzeyde ilgi olduğunu ve “5-7” puan ise ana-baba ilgisinin az olduğunu gösterir.

“Babayla İlişki” alt ölçeğinde “yüksek puan” , babayla ilişkinin “fazla” oluşuna; “0-2” puan babayla ilişki azlığına, “3-4” puan orta düzeyde bir ilişkiye, “5-6” puan da babayla ilişkinin fazla olduğunu gösterir.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde) kullanılmıştır. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında, gruplar arasında Ki-Kare (χ^2) testi kullanılmıştır. Ki-Kare (χ^2) testi iki değişken arasında bir bağlantının olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bir testtir (Baştürk, R. 2011. s:213). Elde edilen bulgular % 95 güven aralığında, % 5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılanlardan ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 4.1 Suça Sürüklenen Grubun Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

Tablolar	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler	Frekans(n)	Yüzde (%)
Yaş	15 Yaş	50	26,0
	16 Yaş	57	29,7
	17 Yaş	68	35,4
	18 Yaş	17	8,9
	Toplam	192	100,0
Kardeş Sayısı	1-3 Arası	108	56,2
	3 den Fazla	84	43,8
	Toplam	192	100,0
Anne Baba Medeni Durumu	Beraber	172	89,6
	Boşanmış	20	10,4
	Toplam	192	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar Değil	52	27,1
	İlkokul	109	56,8
	Ortaokul	19	9,9
	Lise	12	6,2
	Toplam	192	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar Değil	18	9,4
	İlkokul	128	66,7
	Ortaokul	25	13,0
	Lise	21	10,9
	Toplam	192	100,0
Aylık Gelir	0-500	21	10,9
	501-1000	72	37,5
	1001-1500	62	32,3
	1501-2000	25	13,0
	2001-ve üstü	12	6,2
	Toplam	192	100,0

Araştırmaya katılanların 50'sinin (% 26,0) 15 yaş, 57'sinin (% 29,7) 16 yaş, 68'inin (% 35,4) 17 yaş, 17'sinin (% 8,9) 18 yaşında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılanların 108'inin (%56,2) 1-3 arası, 84'ünün (%43,8) 3 ten fazla kardeşe sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılanların anne baba medeni durumu değişkenine göre, ebeveynlerin 172'si (%89,6) beraber, 20'si (%10,4) boşanmış olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılanların anne eğitim düzeyi değişkenine göre 52'si (%27,1) okuryazar değil, 109'u (%56,8) ilkokul, 19'u (%9,9) ortaokul, 12'si (%6,2) lise olarak dağılmaktadır.

Araştırmaya katılanların baba eğitim düzeyi değişkenine bakıldığında, 18'i (%9,4) okuryazar değil, 128'i (%66,7) ilkokul, 25'i (%13,0) ortaokul, 21'i (%10,9) lise olarak dağılmaktadır.

Araştırmaya katılanların Ailenin aylık gelir düzeyi değişkenine bakıldığında ise, 21'i (%10,9) 0-500, 72'si (%37,5) 501-1000, 62'si (%32,3) 1001-1500, 25'i (%13,0) 1501-2000, 12'si (%6,2) 2001-ve üstü olarak dağılmaktadır.

Tablo 4.2. Suça Sürüklenenlerin Suça İlişkin Bulguları

Suç Niteliği	Hırsızlık	89	46,4
	Yaralama	66	34,4
	Uyuşturucu	9	4,7
	Kavga	14	7,3
	Gasp	9	4,7
	Cinsel Taciz	5	2,6
	Toplam	192	100,0
Suç İşleyen Arkadaşı Olup Olmama Durumu	Var	72	37,5
	Yok	120	62,5
	Toplam	192	100,0

Araştırmaya katılanların suç niteliği değişkenine göre 89'u (%46,4) hırsızlık, 66'sı (%34,4) yaralama, 9'u (%4,7) uyuşturucu, 14'ü (%7,3) kavga, 9'u (%4,7) gasp, 5'i (%2,6) cinsel taciz olarak dağılmaktadır.

Araştırmaya katılanların suç işleyen arkadaşı olup olmama durumu değişkenine göre 72'sinin (%37,5) suç işleyen arkadaşı olduğu, 120'sinin (%62,5) suç işleyen arkadaşının olmadığı görülmektedir.

4.1. Benlik Saygısının Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenlere Göre Bulguları

Tablo 4.3. Benlik Saygısı İle Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Orta	21	%10,9	113	%26,4	134	%21,6	X ² =18,709 p=0,000
Yüksek	171	%89,1	315	%73,6	486	%78,4	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

Benlik Saygısı ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=18,709$; $p=0,000$). Suça sürüklenenlerin 21'inin (%10,9) orta düzeyde benlik saygısına sahip olduğu, 171'inin (%89,1) yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu; suça sürüklenmeyenlerin 113'ünün (%26,4) orta düzeyde benlik saygısına sahip olduğu, 315'inin (%73,6) yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. İnsanlara Güven Duyma ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

İnsanlara Güven Duyma	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Çok	124	%64,6	226	%52,8	350	%56,5	X ² =7,481 p=0,004
Orta	68	%35,4	202	%47,2	270	%43,5	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

İnsanlara Güven Duyma ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=7,481$; $p=0,004$). Suça sürüklenenlerin 124'ünün (%64,6) insanlara çok güven duyduğu, 68'inin (%35,4) orta düzeyde güven duyduğu; suça sürüklenmeyenlerin 226'sının (%52,8) çok güven duyduğu, 202'sinin (%47,2) orta düzeyde güven duyduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Eleştiriye Duyarlılık ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

Eleştiriye Duyarlılık	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	36	%18,8	125	%29,2	161	%26,0	X ² =7,537 p=0,004
Çok	156	%81,2	303	%70,8	459	%74,0	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

Eleştiriye Duyarlılık ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=7,537$; $p=0,004$). Suça sürüklenmiş olanların 36'sının (%18,8) eleştiriye az duyarlı olduğu, 156'sının (%81,2) eleştiriye çok duyarlı olduğu; Suça sürüklenmemiş olanların 125'i (%29,2) eleştiriye az duyarlı olduğu, 303'ünün (%70,8) eleştiriye çok duyarlı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.6. Depresif Duygulanım ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanımın	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Olmadığı	24	%12,5	26	%6,1	50	%8,1	X ² =21,211 p=0,000
Az olduğu	123	%64,1	233	%54,4	356	%57,4	
Orta olduğu	45	%23,4	158	%36,9	203	%32,7	
Yüksek olduğu	0	%0,0	11	%2,6	11	%1,8	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

Depresif Duygulanım ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=21,211$; $p=0,000$). Suça sürüklenmiş olanların 24'ünün (%12,5) depresif duygulanımının olmadığı, 123'ünün (%64,1) depresif duygulanımının az olduğu, 45'inin (%23,4) orta olduğu; Suça sürüklenmemiş olanların 26'sının (%6,1) depresif duygulanımının olmadığı, 233'ünün (%54,4) az olduğu, 158'inin (%36,9) orta olduğu, 11'inin (%2,6) yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.7. Anne Baba İlgisi ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

Anne Baba İlgisi	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Yok	13	%6,8	9	%2,1	22	%3,5	X ² =122,072 p=0,000
Az düzeyde	37	%19,3	27	%6,3	64	%10,3	
Orta düzeyde	142	%74,0	215	%50,2	357	%57,6	
Çok	0	%0,0	177	%41,4	177	%28,5	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

Anne Baba İlgisi ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (X²=122,072; p=0,000). Suça sürüklenmiş olanların 13'ünün (%6,8) anne baba ilgisinin hiç olmadığı, 37'sinin (%19,3) az olduğu, 142'sinin (%74,0) orta düzeyde olduğu; Suça sürüklenmemiş olanların 9'unun (%2,1) anne baba ilgisinin hiç olmadığı, 27'sinin (%6,3) az olduğu, 215'inin (%50,2) orta düzeyde olduğu, 177'sinin (%41,4) çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8. Babayla İlişki ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler Arasındaki İlişki

Babayla İlişki	Suça Sürüklenen Ve Suça Sürüklenmeyenler						X ² /p
	Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	158	%82,3	347	%81,1	505	%81,5	X ² =0,132 p=0,936
Orta düzeyde	27	%14,1	64	%15,0	91	%14,7	
Çok	7	%3,6	17	%4,0	24	%3,9	
Toplam	192	%100,0	428	%100,0	620	%100,0	

Babayla İlişki ile Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=0,132; p=0,936). Suça sürüklenmiş olanların 158'inin (%82,3) babayla ilişkisinin az olduğu, 27'sinin (%14,1) orta düzeyde olduğu, 7'sinin (%3,6) çok olduğu; Suça sürüklenmemiş olanların 347'sinin (%81,1) babayla ilişkisinin az olduğu, 64'ünün (%15,0) orta düzeyde olduğu, 17'sinin (%4,0) çok olduğu görülmektedir.

4.2. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı İle Tanımlayıcı Özellikler Arasındaki İlişki

Tablo 4.9. Suça sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Anne Baba Medeni Durumu						X ² /p
	Beraber		Boşanmış				
	n	%	n	%	n	%	
Orta	17	%9,9	4	%20,0	21	%10,9	X ² =1,882 p=0,158
Yüksek	155	%90,1	16	%80,0	171	%89,1	
Toplam	172	%100,0	20	%100,0	192	%100,0	

Benlik saygısı ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,882$; $p=0,158$). Anne baba medeni durumu birlikte yaşayanların 17'si (%9,9) orta, 155'i (%90,1) benlik saygısının yüksek; anne baba medeni durumu boşanmış olanların 4'ünün (%20,0) orta, 16'sının (%80,0) yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10. Suça Sürüklenen Ergenlerin Benlik Saygısı ile Ailenin Aylık Gelir Durumu Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Aylık Gelir										Toplam		X ² /p
	0-500		501-1000		1001-1500		1501-2000		2001-ve üstü				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Orta	4	%19,0	7	%9,7	8	%12,9	2	%8,0	0	%0,0	21	%10,9	X ² =3,468 p=0,483
Yüksek	17	%81,0	65	%90,3	54	%87,1	23	%92,0	12	%100,0	171	%89,1	
Toplam	21	%100,0	72	%100,0	62	%100,0	25	%100,0	12	%100,0	192	%100,0	

Suçta sürüklenen ergenlerin benlik saygısı ile ailelerinin ailenin aylık gelir durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=3,468$; $p=0,483$). Ailenin aylık gelir düzeyi 0-500 arasında olanların 4'ünün (%19,0) benlik saygısı düzeyinin orta, 17'sinin (%81,0) yüksek; ailenin aylık gelir düzeyi 501-1000 olanların 7'sinin (%9,7) orta, 65'inin (%90,3) yüksek; ailenin aylık gelir düzeyi 1001-1500 olanların 8'inin (%12,9) orta, 54'ünün (%87,1) yüksek; ailenin aylık gelir düzeyi 1501-2000 olanların 2'sinin (%8,0) orta, 23'ünün (%92,0) yüksek; ailenin aylık gelir düzeyi 2001-ve üstü olanların 12'sinin (%100,0) benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.11. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Baba Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Baba Eğitim Düzeyi								X ² /p			
	Okuryazar Değil		İlkokul		Ortaokul		Lise				Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%			n	%
Orta	3	%16,7	12	%9,4	4	%16,0	2	%9,5	21	%10,9	X ² =1,628 p=0,653	
Yüksek	15	%83,3	116	%90,6	21	%84,0	19	%90,5	171	%89,1		
Toplam	18	%100,0	128	%100,0	25	%100,0	21	%100,0	192	%100,0		

Benlik saygısı ile baba eğitim düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,628$; $p=0,653$). Baba eğitim düzeyi okuryazar olmayanların 3'ünün (%16,7) benlik saygısının orta, 15'inin (%83,3) yüksek; baba eğitim düzeyi ilkokul olanların 12'sinin (%9,4) orta, 116'sının (%90,6) yüksek; baba eğitim düzeyi ortaokul olanların 4'ünün (%16,0) orta, 21'inin (%84,0) yüksek; baba eğitim düzeyi lise olanların 2'sinin (%9,5) orta, 19'unun (%90,5) benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12 Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Anne Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Anne Eğitim Düzeyi									X ² /p	
	Okuryazar Değil		İlkokul		Ortaokul		Lise		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n		%
Orta	3	%5,8	14	%12,8	3	%15,8	1	%8,3	21	%10,9	X ² =2,375 p=0,498
Yüksek	49	%94,2	95	%87,2	16	%84,2	11	%91,7	171	%89,1	
Toplam	52	%100,0	109	%100,0	19	%100,0	12	%100,0	192	%100,0	

Benlik Saygısı ile anne eğitim düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,375$; $p=0,498$). Anne eğitim düzeyi okuryazar olmayanların 3'ünün (%5,8) benlik saygısının orta, 49'unun (%94,2) yüksek; anne eğitim düzeyi ilkokul olanların 14'ünün (%12,8) orta, 95'inin (%87,2) yüksek; anne eğitim düzeyi ortaokul olanların 3'ünün (%15,8) orta, 16'sının (%84,2) yüksek; anne eğitim düzeyi lise olanların 1'inin (%8,3) orta, 11'inin (%91,7) benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.13. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Kardeş Sayısı				Toplam		X ² /p
	1-3 Arası		3 Ten Fazla				
	n	%	n	%	n	%	
Orta	11	%10,2	10	%11,9	21	%10,9	X ² =0,143 p=0,439
Yüksek	97	%89,8	74	%88,1	171	%89,1	
Toplam	108	%100,0	84	%100,0	192	%100,0	

Benlik saygısı ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=0,143; p=0,439). Kardeş sayısı 1-3 arası olanların 11'inin (%10,2) benlik saygısı orta, 97'sinin (%89,8) yüksek; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların 10'unun (%11,9) orta, 74'ünün (%88,1) benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.14. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Suç İşleyen Arkadaşı Olup Olmama Durumu Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu						X ² /p
	Var		Yok		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Orta	11	%15,3	10	%8,3	21	%10,9	X ² =2,228 p=0,106
Yüksek	61	%84,7	110	%91,7	171	%89,1	
Toplam	72	%100,0	120	%100,0	192	%100,0	

Benlik Saygısı düzeyi ile suç işleyen arkadaşı olup olmama durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=2,228; p=0,106). Suç işleyen arkadaşı olanların 11'inin (%15,3) orta, 61'inin (%84,7) yüksek; suç işleyen arkadaşı olmayanların 10'unun (%8,3) orta, 110'unun (%91,7) benlik saygılarının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.15. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Suç Niteliği Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Suç Niteliği												Toplam		X ² /p
	Hırsızlık		Yaralama		Uyuşturucu		Kavga		Gasp		Cinsel Taciz				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Orta	6	%6,7	10	%15,2	1	%11,1	0	%0,0	3	%33,3	1	%20,0	21	%10,9	X ² =9,587 p=0,088
Yüksek	83	%93,3	56	%84,8	8	%88,9	14	%100,0	6	%66,7	4	%80,0	171	%89,1	
Toplam	89	%100,0	66	%100,0	9	%100,0	14	%100,0	9	%100,0	5	%100,0	192	%100,0	

Benlik saygısı ile suç niteliği arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=9,587; p=0,088). Suç niteliği hırsızlık olanların 6'sının (%6,7) benlik saygısı düzeyinin orta düzeyde olduğu, Suç niteliği hırsızlık olanların 83'ünün

(%93,3) yüksek; suç niteliği yaralama olanların 10'unun (%15,2) orta, suç niteliği yaralama olanların 56'sının (%84,8) yüksek; suç niteliği uyuşturucu olanların 1'inin (%11,1) orta, suç niteliği uyuşturucu olanların 8'inin (%88,9) yüksek; suç niteliği kavga olanların 14'ünün (%100,0) yüksek; suç niteliği gasp olanların 3'ünün (%33,3) orta, suç niteliği gasp olanların 6'sının (%66,7) yüksek; suç niteliği cinsel taciz olanların 1'inin (%20,0) orta, suç niteliği cinsel taciz olanların 4'ünün (%80,0) benlik saygısının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.16. Suça Sürüklenenlerde Benlik Saygısı ile Yaş Arasındaki İlişki

Benlik Saygısı	Yaş										X ² /p
	15 Yaş		16 Yaş		17 Yaş		18 Yaş		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Orta	6	%12,0	6	%10,5	9	%13,2	0	%0,0	21	%10,9	X ² =2,524 p=0,471
Yüksek	44	%88,0	51	%89,5	59	%86,8	17	%100,0	171	%89,1	
Toplam	50	%100,0	57	%100,0	68	%100,0	17	%100,0	192	%100,0	

Benlik saygısı ile yaş arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=2,524; p=0,471). Yaşı 15 yaş olanların 6'sının (%12,0) benlik saygısı düzeyinin orta, 44'ünün (%88,0) yüksek; yaşı 16 yaş olanların 6'sının (%10,5) orta, 51'inin (%89,5) yüksek; yaşı 17 yaş olanların 9'unun (%13,2) orta, 59'unun (%86,8) yüksek; yaşı 18 yaş olanların 17'sinin (%100,0) benlik saygısının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.17. Suça Sürüklenenlerde İnsanlara Güven Duyma ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

İnsanlara Güven Duyma	Benlik Saygısı						X ² /p
	Orta		Yüksek		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Çok	11	%52,4	113	%66,1	124	%64,6	X ² =1,535 p=0,159
Orta	10	%47,6	58	%33,9	68	%35,4	
Toplam	21	%100,0	171	%100,0	192	%100,0	

İnsanlara Güven Duyma ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=1,535; p=0,159). Benlik saygısı orta olanların 11'inin (%52,4) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 10'unun (%47,6) insanlara güven duyma düzeyinin orta; benlik saygısı yüksek olanların 113'ünün (%66,1) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 58'inin (%33,9) insanlara güven duyma düzeyinin orta olduğu görülmektedir.

Tablo 4.18. İnsanlara Güven Duyma ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki

İnsanlara Güven Duyma	Anne Baba Medeni Durumu						X ² /p
	Beraber		Boşanmış		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Çok	107	%62,2	17	%85,0	124	%64,6	X ² =4,069 p=0,033
Orta	65	%37,8	3	%15,0	68	%35,4	
Toplam	172	%100,0	20	%100,0	192	%100,0	

İnsanlara güven duyma ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (X²=4,069; p=0,033). Anne baba medeni durumu birlikte yaşayanların 107'sinin (%62,2) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 65'inin (%37,8) insanlara güven duyma düzeyinin orta; anne baba medeni durumu boşanmış olanların 17'sinin (%85,0) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 3'ünün (%15,0) insanlara güven duyma düzeyinin orta olduğu görülmektedir.

Tablo 4.19. İnsanlara Güven Duyma ile Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu Arasındaki İlişki

İnsanlara Güven Duyma	Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu						X ² /p
	Var		Yok		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Çok	45	%62,5	79	%65,8	124	%64,6	X ² =0,219 p=0,376
Orta	27	%37,5	41	%34,2	68	%35,4	
Toplam	72	%100,0	120	%100,0	192	%100,0	

İnsanlara Güven Duyma ile suç işleyen arkadaşı olma durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=0,219; p=0,376). Suç işleyen arkadaşı olanların 45'inin (%62,5) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 27'sinin (%37,5) orta; suç işleyen arkadaşı olmayanların 79'unun (%65,8) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 41'i (%34,2) insanlara güven duyma düzeyinin orta olduğu görülmektedir.

Tablo 4.20. Suça Sürüklenenlerde İnsanlara Güven Duyma ile Yaş Arasındaki İlişki

İnsanlara Güven Duyma	Yaş										X ² /p
	15 Yaş		16 Yaş		17 Yaş		18 Yaş		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Çok	37	%74,0	32	%56,1	41	%60,3	14	%82,4	124	%64,6	X ² =6,608 p=0,085
Orta	13	%26,0	25	%43,9	27	%39,7	3	%17,6	68	%35,4	
Toplam	50	%100,0	57	%100,0	68	%100,0	17	%100,0	192	%100,0	

İnsanlara Güven Duyma ile yaş arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=6,608$; $p=0,085$). Yaşı 15 yaş olanların 37'sinin (%74,0) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 13'ünün (%26,0) insanlara güven duyma düzeyinin orta; yaşı 16 yaş olanların 32'sinin (%56,1) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 25'inin (%43,9) insanlara güven duyma düzeyinin orta; yaşı 17 yaş olanların 41'inin (%60,3) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 27'sinin (%39,7) insanlara güven duyma düzeyinin orta; yaşı 18 yaş olanların 14'ünün (%82,4) insanlara güven duyma düzeyinin çok, 3'ünün (%17,6) insanlara güven duyma düzeyinin orta olduğu görülmektedir.

Tablo 4.21. Suça Sürüklenenlerde Eleştiriye Duyarlılık ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Eleştiriye Duyarlılık	Benlik Saygısı						X ² /p
	Orta		Yüksek		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	1	%4,8	35	%20,5	36	%18,8	X ² =3,028 p=0,064
Çok	20	%95,2	136	%79,5	156	%81,2	
Toplam	21	%100,0	171	%100,0	192	%100,0	

Eleştiriye duyarlılık ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=3,028$; $p=0,064$). Benlik saygısı orta düzeyde olanların 1'inin (%4,8) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 20'sinin (%95,2) çok; benlik saygısı yüksek olanların 35'inin (%20,5) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 136'sının (%79,5) eleştiriye duyarlılık düzeyinin çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.22. Suça Sürüklenenlerde Eleştiriye Duyarlılık ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Eleştiriye Duyarlılık	Anne Baba Medeni Durumu						X ² /p
	Beraber		Boşanmış		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	30	%17,4	6	%30,0	36	%18,8	X ² =1,855 p=0,145
Çok	142	%82,6	14	%70,0	156	%81,2	
Toplam	172	%100,0	20	%100,0	192	%100,0	

Eleştiriye Duyarlılık ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,855$; $p=0,145$). Anne baba medeni durumu beraber olarak belirtilenlerin 30'unun (%17,4) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 142'sinin (%82,6) çok; anne baba medeni durumu boşanmış olanların 6'sının (%30,0) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 14'ünün (%70,0) eleştiriye duyarlılık düzeyinin çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.23. Suça Sürüklenenlerde Eleştiriye Duyarlılık ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki

Eleştiriye Duyarlılık	Kardeş Sayısı				Toplam		X ² /p
	1-3 Arası		3 Ten Fazla				
	n	%	n	%	n	%	
Az	27	%25,0	9	%10,7	36	%18,8	X ² =6,330 p=0,009
Çok	81	%75,0	75	%89,3	156	%81,2	
Toplam	108	%100,0	84	%100,0	192	%100,0	

Eleştiriye Duyarlılık ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=6,330$; $p=0,009$). Kardeş sayısı 1-3 arası olanların 27'sinin (%25,0) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 81'inin (%75,0) eleştiriye duyarlılık düzeyi çok; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların 9'unun (%10,7) eleştiriye duyarlılık düzeyi az, 75'inin (%89,3) eleştiriye duyarlılık düzeyinin çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.24. Suça Sürüklenenlerde Depresif Duygulanım ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanım	Benlik Saygısı						X ² /p
	Orta		Yüksek		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Yok	0	%0,0	24	%14,0	24	%12,5	X ² =6,918 p=0,031
Az	12	%57,1	111	%64,9	123	%64,1	
Orta	9	%42,9	36	%21,1	45	%23,4	
Toplam	21	%100,0	171	%100,0	192	%100,0	

Depresif duygulanım ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=6,918$; $p=0,031$). Benlik saygısı orta düzeyde olanların

12'sinin (%57,1) depresif duygulanımının az olduğu, 9'unun (%42,9) orta olduğu; benlik saygısı yüksek olanların 24'ünün (%14,0) depresif duygulanımı olmadığı, 111'inin (%64,9) depresif duygulanımının az olduğu, 36'sının (%21,1) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.25. Suça Sürüklenenlerde Depresif Duygulanım ile Anne Baba Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanım	Anne Baba Medeni Durumu						X ² /p
	Beraber		Boşanmış				
	n	%	n	%	n	%	
Yok	20	%11,6	4	%20,0	24	%12,5	X ² =2,104 p=0,349
Az	113	%65,7	10	%50,0	123	%64,1	
Orta	39	%22,7	6	%30,0	45	%23,4	
Toplam	172	%100,0	20	%100,0	192	%100,0	

Depresif duygulanım ile anne baba medeni durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=2,104; p=0,349). Anne baba medeni durumu birlikte yaşıyor olanların 20'sinin (%11,6) depresif duygulanımının olmadığı, 113'ünün (%65,7) depresif duygulanımının az olduğu, 39'unun (%22,7) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu; anne baba medeni durumu boşanmış olanların 4'ünün (%20,0) depresif duygulanımının olmadığı, 10'unun (%50,0) depresif duygulanımının az olduğu, 6'sının (%30,0) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.26. Suça Sürüklenenlerde Depresif Duygulanım ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanım	Kardeş Sayısı				Toplam		X ² /p
	1-3 Arası		3 Ten Fazla				
	n	%	n	%	n	%	
Yok	16	%14,8	8	%9,5	24	%12,5	X ² =1,895 p=0,388
Az	65	%60,2	58	%69,0	123	%64,1	
Orta	27	%25,0	18	%21,4	45	%23,4	
Toplam	108	%100,0	84	%100,0	192	%100,0	

Depresif duygulanım ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=1,895; p=0,388). Kardeş sayısı 1-3 arası olanların 16'sının (%14,8) depresif duygulanımının olmadığı, 65'inin (%60,2) depresif duygulanımının az olduğu, 27'sinin (%25,0) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların 8'inin (%9,5) depresif duygulanımının olmadığı, 58'inin

(%69,0) depresif duygulanımının az olduğu, 18'inin (%21,4) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.27. Suça Sürüklenenlerde Depresif Duygulanım ile Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanım	Suç İşleyen Arkadaşı Olma Durumu						X ² /p
	Var		Yok		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Yok	6	%8,3	18	%15,0	24	%12,5	X ² =8,770 p=0,012
Az	41	%56,9	82	%68,3	123	%64,1	
Orta	25	%34,7	20	%16,7	45	%23,4	
Toplam	72	%100,0	120	%100,0	192	%100,0	

Depresif duygulanım ile suç işleyen arkadaşı olma durumu arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (X²=8,770; p=0,012). Suç işleyen arkadaşı olanların 6'sının (%8,3) depresif duygulanımının olmadığı, 41'inin (%56,9) depresif duygulanımının az olduğu, 25'inin (%34,7) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu; suç işleyen arkadaşı olmayanların 18'inin (%15,0) depresif duygulanımının olmadığı, 82'sinin (%68,3) depresif duygulanımının az olduğu, 20'sinin (%16,7) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.28. Suça Sürüklenenlerde Depresif Duygulanım ile Yaş Arasındaki İlişki

Depresif Duygulanım	Yaş								Toplam		X ² /p
	15 Yaş		16 Yaş		17 Yaş		18 Yaş				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Yok	11	%22,0	3	%5,3	9	%13,2	1	%5,9	24	%12,5	X ² =11,276 p=0,080
Az	24	%48,0	40	%70,2	47	%69,1	12	%70,6	123	%64,1	
Orta	15	%30,0	14	%24,6	12	%17,6	4	%23,5	45	%23,4	
Toplam	50	%100,0	57	%100,0	68	%100,0	17	%100,0	192	%100,0	

Depresif duygulanım ile yaş arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=11,276; p=0,080). Yaşı 15 yaş olanların 11'inin (%22,0) depresif duygulanımının olmadığı, 24'ünün (%48,0) depresif duygulanımının az olduğu, 15'inin (%30,0) depresif duygulanımının orta düzeyde olduğu; yaşı 16 yaş olanların 3'ünün (%5,3) depresif duygulanımının olmadığı, 40'ının (%70,2) depresif duygulanımının az olduğu, 14'ünün (%24,6) orta düzeyde olduğu; yaşı 17 yaş olanların 9'unun (%13,2) depresif duygulanımının olmadığı, 47'sinin (%69,1) az olduğu, 12'sinin (%17,6) orta düzeyde olduğu; yaşı 18 yaş olanların 1'inin (%5,9)

depresif duygulanımının olmadığı, 12'sinin (%70,6) az olduğu, 4'ünün (%23,5) orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29. Suça Sürüklenenlerde Anne Baba İlgisi ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Anne Baba İlgisi	Benlik Saygısı				Toplam		X ² /p
	Orta		Yüksek				
	n	%	n	%	n	%	
Yok	1	%4,8	12	%7,0	13	%6,8	X ² =0,157 p=0,924
Az	4	%19,0	33	%19,3	37	%19,3	
Orta	16	%76,2	126	%73,7	142	%74,0	
Toplam	21	%100,0	171	%100,0	192	%100,0	

Anne baba ilgisi ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (X²=0,157; p=0,924). Benlik saygısı orta düzeyde olanların 1'inin (%4,8) anne baba ilgisinin olmadığı, 4'ünün (%19,0) anne baba ilgisinin az olduğu, 16'sının (%76,2) anne baba ilgisinin orta düzeyde olduğu; benlik saygısı yüksek olanların 12'sinin (%7,0) anne baba ilgisinin olmadığı, 33'ünün (%19,3) anne baba ilgisinin az olduğu, 126'sının (%73,7) anne baba ilgisinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.30. Suça Sürüklenenlerde Anne Baba İlgisi ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki

Anne Baba İlgisi	Kardeş Sayısı				Toplam		X ² /p
	1-3 Arası		3 Ten Fazla				
	n	%	n	%	n	%	
Yok	5	%4,6	8	%9,5	13	%6,8	X ² =9,151 p=0,010
Az	14	%13,0	23	%27,4	37	%19,3	
Orta	89	%82,4	53	%63,1	142	%74,0	
Toplam	108	%100,0	84	%100,0	192	%100,0	

Anne baba ilgisi ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (X²=9,151;p=0,010). Kardeş sayısı 1-3 arasında olanların 5'inn (%4,6) anne baba ilgisinin olmadığı, 14'ünün (%13,0) anne baba ilgisinin az olduğu, 89'unun (%82,4) anne baba ilgisinin orta düzeyde olduğu; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların 8'inin (%9,5) anne baba ilgisinin olmadığı, 23'ünün (%27,4) anne baba ilgisinin az olduğu, 53'ünün (%63,1) anne baba ilgisinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.31. Suça Sürüklenenlerde Babayla İlişki ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Babayla İlişki	Benlik Saygısı						X ² /p
	Orta		Yüksek		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	17	%81,0	141	%82,5	158	%82,3	X ² =0,087 p=0,958
Orta	3	%14,3	24	%14,0	27	%14,1	
Çok	1	%4,8	6	%3,5	7	%3,6	
Toplam	21	%100,0	171	%100,0	192	%100,0	

Babayla ilişki ile benlik saygısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,087$; $p=0,958$). Benlik saygısı orta düzeyde olanların 17'sinin (%81,0) babayla ilişkilerinin az olduğu, 3'ünün (%14,3) babayla ilişkilerinin orta düzeyde olduğu, 1'inin (%4,8) babayla ilişkilerinin çok; benlik saygısı yüksek olanların 141'inin (%82,5) babayla ilişkilerinin az olduğu, 24'ünün (%14,0) orta, 6'sının (%3,5) babayla ilişkilerinin çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.32. Suça Sürüklenenlerde Babayla İlişki ile Baba Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki

Babayla İlişki	Baba Eğitim Düzeyi										X ² /p
	Okuryazar Değil		İlkokul		Ortaokul		Lise		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Az	16	%88,9	104	%81,2	21	%84,0	17	%81,0	158	%82,3	X ² =2,532 p=0,865
Orta	1	%5,6	19	%14,8	3	%12,0	4	%19,0	27	%14,1	
Çok	1	%5,6	5	%3,9	1	%4,0	0	%0,0	7	%3,6	
Toplam	18	%100,0	128	%100,0	25	%100,0	21	%100,0	192	%100,0	

Babayla ilişki ile baba eğitim düzeyi arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,532$; $p=0,865$). Baba eğitim düzeyi okuryazar olmayanların 16'sının (%88,9) babayla ilişkilerinin az olduğu, 1'inin (%5,6) orta, 1'inin (%5,6) çok olduğu; baba eğitim düzeyi ilkököl olanların 104'ünün (%81,2) babayla ilişkilerinin az olduğu, 19'unun (%14,8) orta düzeyde olduğu, 5'inin (%3,9) çok olduğu; baba eğitim düzeyi ortaokul olanların 21'inin (%84,0) babayla ilişkilerinin az olduğu, 3'ünün (%12,0) orta düzeyde olduğu, 1'inin (%4,0) çok; baba eğitim düzeyi lise olanların 17'si (%81,0) babayla ilişkilerinin az olduğu, 4'ünün (%19,0) orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.33. Suça Sürüklenenlerde Babayla İlişki ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişki

Babayla İlişki	Kardeş Sayısı						X ² /p
	1-3 Arası		3 Ten Fazla		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	
Az	88	%81,5	70	%83,3	158	%82,3	X ² =1,024 p=0,599
Orta	17	%15,7	10	%11,9	27	%14,1	
Çok	3	%2,8	4	%4,8	7	%3,6	
Toplam	108	%100,0	84	%100,0	192	%100,0	

Babayla İlişki ile kardeş sayısı arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,024$; $p=0,599$). Kardeş sayısı 1-3 arası olanların 88'i (%81,5) babayla ilişkilerinin az olduğu, 17'si (%15,7) orta düzeyde olduğu, 3'ünün (%2,8) çok olduğu; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların 70'inin (%83,3) babayla ilişkilerinin az olduğu, 10'unun (%11,9) orta düzeyde, 4'ünün (%4,8) babayla ilişkilerinin çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.34. Suça Sürüklenenlerde Babayla İlişki ile Yaş Arasındaki İlişki

Babayla İlişki	Yaş										X ² /p
	15 Yaş		16 Yaş		17 Yaş		18 Yaş		Toplam		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Az	43	%86,0	45	%78,9	57	%83,8	13	%76,5	158	%82,3	X ² =8,037 p=0,235
Orta	6	%12,0	11	%19,3	6	%8,8	4	%23,5	27	%14,1	
Çok	1	%2,0	1	%1,8	5	%7,4	0	%0,0	7	%3,6	
Toplam	50	%100,0	57	%100,0	68	%100,0	17	%100,0	192	%100,0	

Babayla İlişki ile yaş arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=8,037$; $p=0,235$). Yaşı 15 yaş olanların 43'ünün (%86,0) babayla ilişkilerinin az olduğu, 6'sının (%12,0) orta düzeyde olduğu, 1'inin (%2,0) babayla ilişkisinin çok olduğu; yaşı 16 yaş olanların 45'inin (%78,9) babayla ilişkilerinin az olduğu, 11'inin (%19,3) orta düzeyde olduğu, 1'inin (%1,8) çok; yaşı 17 yaş olanların 57'si (%83,8) az, 6'sının (%8,8) orta, 5'i (%7,4) babayla ilişkisinin çok olduğu; yaşı 18 yaş olanların 13'ünün (%76,5) babayla ilişkisinin az olduğu, 4'ünün (%23,5) babayla ilişkisinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE YORUM

Suçta sürüklenen erkek ergenler ile suçta sürüklenmeyen erkek ergenlerin benlik saygılarını karşılaştırmak amacıyla yaptığımız bu çalışmada, 15-18 yaş arasında olan suçta sürüklenen 192 erkek ergen ve 15-18 yaş arasında olan suçta sürüklenmeyen 428 erkek ergen olmak üzere toplam 620 erkek ergen üzerinde çalışılmıştır. Veri toplamak amacıyla, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Alt Ölçekleri” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi-Anket-Mülakat Formu” kullanılmıştır.

Literatürde, benlik ve suç eğilimine yönelik çalışmaların oldukça fazla olduğu görülmektedir (Pişkin, 1996: Aksaray, 2003: Enç, 2005: Yavuzer,1999; Türk 2007). Bu çalışmalarda, özellikle üst benliğin söz konusu yasaklar, toplumsal kurallar ve kabullerle ilgili olduğu ifade edilmektedir. Bu olgulara uyum gösteremeyen bireyin suçta eğilimi, bireysel kaygı ve korku yoğunluğu dikkat çekici boyutlara ulaşabilmektedir. Bunun yanı sıra özellikle benlik saygısı için düşük düzeyde benlik saygısının hayata yönelik doyumu azalttığı, yalnızlık, kaygı duygularını arttırıp, öfke kontrolünü azalttığı belirtilmektedir (Yavuzer,1999; Türk 2007). Bu sebeple çalışma adına öncelikle suçta sürüklenen ergenler ile suçta sürüklenmeyenler arasında benlik saygısı değerlendirmesi yapılmıştır.

Suçta sürüklenen 15-18 yaş arası erkek ergenler ile farklı liselerde okuyan suçta sürüklenmemiş 15-18 yaş arası erkek ergenlerin benlik saygısı puanları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür.

Literatür taramasından elde edilmiş bilgiler ışığında, iki grup arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olacağı beklenilmiştir. Sonuç olarak suçta sürüklenenlerin daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür. Bu durumda, Rosenberg (1989)’in, düşük benlik saygısının suçluluğu arttırdığı, suçluluğun ise benlik saygısını yükselttiğine ilişkin bulgularına paralel olarak suçta sürüklenmenin benlik saygısını yükseltmiş olabileceği sonucu çıkarılabilir.

Suça sürüklenmiş ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin insanlara güven duyma düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür.

Bilindiği üzere, ergenlik döneminde fiziksel ve ruhsal birçok değişiklik meydana gelmektedir. Tüm bu değişikliklere uyum ve çocukluktan yetişkinliğe geçişte adaptasyon sebebiyle ergenlerin kontrol dışı davranışlar sergiledikleri görülmektedir. Bu doğrultuda, suç, korku, kaygı, utanç gibi faktörler ön plana çıkmaktadır (Özbay ve Öztürk, 1992). Ergenlik döneminde ailenin tutum ve davranışlarının, ergenin karar alma, sosyal ilişkiler oluşturabilme ve sağlıklı bir şekilde devam ettirebilme ve özellikle de suç ve benzeri davranış problemlerinden uzak durma açısından önemli olduğu kabul edilmektedir (Bray ve ark. 2001; Çolakkadıoğlu, 2003). Bu çalışmada, suça sürüklenmiş ergenlerin insanlara güven duyma açısından daha yüksek ortalamaya sahip oldukları, benlik saygısı yüksek olanların insanlara daha çok güven duydukları, kardeş sayısı üçten fazla olanlarda insanlara güven duyma yüzdesinin daha çok olduğu görülmüştür. Suça sürüklenen çocukların beraber oldukları grubun özelliğine göre çevrelerini değerlendirmiş olabilecekleri düşünüldüğünde bu grupların özelliklerinin çocuğun düşünce ve davranışlarını etkilediği düşünülebilir. Olumsuz bir gruba dâhil olan çocuğun, gruba dâhil olmanın getirmiş olduğu prestijle ilgilenmesi sonucu insanlara güven duymayı, dâhil olduğu gruba göre değerlendirmiş olabileceği düşünülebilir. Aynı şekilde anne baba medeni durumunun insanlara güven duyma arasındaki ilişki incelendiğinde benlik saygısı üzerinde önemli düzeyde farklılaşma olduğu görülmektedir. Boşanmış ebeveyne sahip suça sürüklenenlerde insanlara güven duyma yüzdesinin “fazla” olduğu görülmektedir. Bilinen bir gerçek vardır ki; boşanma, süregelen aile yapısını değiştiren oldukça önemli bir faktördür. Bu durumda ailede var olan tüm kişilerin hepsi farklı ölçülerde etkilenmektedirler. Boşanma sonucu özellikle çocukların etkilendiği; birçoğunun psikolojik ve davranışsal problemlerinin gözlemlendiği belirtilmektedir. Boşanmanın çocukları nasıl etkilediğini araştıran çalışmaların taramasının yapıldığı bir araştırmada, boşanmış aile çocuklarının boşanmamış aile çocuklarına nazaran uyum sorunları olduğu ve davranışsal problemler gösterdikleri bilinmektedir (Wood;2004:121).

Suça sürüklenmiş ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark var görülmüştür.

Bu çalışmada suça sürüklenenlerin suça sürüklenmeyenlere göre eleştiriye daha duyarlı olduğu görülmüştür ancak suça sürüklenmeyenlerin de eleştiriye duyarlılık yüzdeleri azımsanmayacak derecede yüksek çıkmıştır. Ayrıca eleştiriye duyarlılığın, kardeş sayısı üçten fazla olan suça sürüklenmiş çocuklarda daha fazla olduğu görülmüştür. Literatürde birçok çalışma, ergenlerin bir noktadan sonra çevreye ve aileye daha sosyal manalar yükledikleri için eleştiri yapma olasılıklarının arttığını göstermektedir. Bunlardan birinde, Thurstone'un (1947), ergenin, daha gerçekçi, mantıklı davranmaya çok yatkın olmadığı ve hem kişisel hem çevresel eleştiriye açık olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade ettiği görülmektedir. Diğer bir deyişle ergen eleştiriye yönelik duyarlılık kazanır. Bu açıdan, literatür ile uyumlu bir sonuç alındığı ifade edilebilir.

Suça sürüklenmiş ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin depresif duygulanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Elde edilen bulgular, depresif duygulanım söz konusu olduğunda, iki grubun anlamlı düzeyde farklılaştığı her iki grupta da depresif duygulanımın az olduğu, suça sürüklenenlerin suça sürüklenmeyenlere göre daha az depresif duygulanım yüzdesine sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca suça sürüklenen arkadaşı olmayanların depresif duygulanım yüzdesi, suça sürüklenen arkadaşı olanlara göre daha düşük olarak görülmüştür. Benlik saygısı yüksek olanların depresif duygulanımının daha düşük olduğu da sonuçlar arasındadır. Literatürde, Turan, Herken, Mutlu ve Küçükkolbaşı, (1998)'nın bildirdiğine göre yüksek benlik saygısı düzeyine sahip suça sürüklenen çocukların depresyon düzeyleri düşük benlik saygısı düzeyine sahip öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan bu çalışmaya paralel bir sonuç alındığı söylenebilir.

Suça sürüklenmiş ergenlerin anne baba ilgisi düzeyleri ile suça sürüklenmemiş ergenlerin ana baba ilgisi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anne baba ilgisinin suça sürüklenen ve srklenmeyenlerde orta düzeyde olduğu görülmekle beraber suça sürüklenenlerde anne baba ilgisinin “ok” ile ifade edilen kategoride (“yok”) % 0,0 olması buna nazaran suça sürüklenmeyenlerin aynı kategoride (“ok”) %41,4 düzeyinde olması, üzerinde durulması gereken bir sonuç olarak düşünülebilir. Yani suça sürüklenmeyenlerin %41,4’nde anne babalarının kendileriyle çok ilgili olduğu sonucuna ulaşılırken, suça sürüklenenlerde anne baba ilgisinin çok olduğuna ilişkin bir sonuç görülmemiştir.

Bu çalışmada suça sürüklenen çocuklarda babayla ilişki “az” olarak grlmştir. Babayla ilişkinin “az” olması özellikle erkek ergenin rol model konusunda yanlış yönlenmesine ve bu konudaki eksikliğini başka olumsuz mecralarda tamamlamasına sebep olabileceği söylenebilir.

Anneyle ilişkiye nazaran babayla ilişkinin benlik saygısı ve diğer faktörlerde daha yüksek etki oranına sahip olması, anneyle daha yakın ilişki kurma, onunla daha çok zaman geçirme ve bu sebeple söz konusu faktörlerde daha çok etkilenme ile birlikte değerlendirilebilir.

Genel olarak çalışma sonuçları incelendiğinde, ergenlikte benlik saygısını etkileyen birçok faktör olduğu görülmektedir. Bachman ve meslektaşları (2008, s. 41), benzer şekilde, çalışma yürütmüş ve suça eğilimde benlik saygısının oldukça önemli bir faktör olduğuna değindikleri grlmştir. Ergenlikte suça eğilimin arttığı ve özellikle toplumsal kurallardan bağımsız hareket etme isteğinin olduğu bilindiğinden, bu doğrultuda çalışmaların arttırılması gerekliliği dikkat çekmektedir. Bu konuda hem deneysel çalışmaların arttırılması hem de pratikte ergenlerin daha sağlıklı karar alma ve uygulamalarına yönelik programlar düzenlenmesi gerekmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu çalışmada suça sürüklenen erkek ergenler ile suça sürüklenmeyen erkek ergenlerin benlik saygılarını saptamak amacıyla, 15-18 yaş arasında olan suça sürüklenen 192 erkek ergen ve 15-18 yaş arasında olan suça sürüklenmeyen 428 erkek ergen olmak üzere toplam 620 erkek ergen üzerinde çalışılmıştır.

Araştırmanın genel olarak sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

1. Suça sürüklenenlerin benlik saygısı düzeyleri incelendiğinde; Suça sürüklenenlerin yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu görülmüştür.
2. Suça sürüklenenlerin insanlara güven duyma düzeyleri incelendiğinde; Suça sürüklenenlerin %64,6'sının insanlara çok güven duyduğu suça sürüklenmeyenlerin ise %52,8'inin insanlara çok güven duyduğu görülmüştür.
3. Suça sürüklenenlerin eleştiriye duyarlılık düzeyleri incelendiğinde; Suça sürüklenmiş olanların %18,8'inin eleştiriye az duyarlı olduğu, %81,2'sinin eleştiriye çok duyarlı olduğu görülmüştür. Ayrıca kardeş sayısı 1-3 arası olanların %75,0'inin eleştiriye duyarlılık düzeyinin çok olduğu; kardeş sayısı 3 ten fazla olanların %89,3'ünün eleştiriye duyarlılık düzeyinin çok olduğu görülmektedir.
4. Suça sürüklenenlerin depresif duygulanım düzeyleri incelendiğinde; Suça sürüklenmiş olanların %12,5'inin depresif duygulanımının olmadığı, %64,1'inin depresif duygulanımının az olduğu görülmüştür. Benlik saygısı yüksek olanların %14,0'ının depresif duygulanımı olmadığı, %64,9'unun depresif duygulanımının az olduğu görülmüştür.

5. Suça sürüklenen ve suça sürüklenmeyenlerin babayla ilişkileri incelendiğinde; Suça sürüklenmiş olanların %82,3'ünün babayla ilişkisinin az olduğu ve Suça sürüklenmemiş olanların da %81,1'inin babayla ilişkisinin az olduğu görülmüştür.

6.2 neriler

Araştırma bulguları çerçevesinde aşağıdaki öneriler getirilmiştir;

Bu alışmanın İştanbul İli Anadolu Yakasında yapılması çalışmanın sınırlılıklarından biridir. Bu nedenle benzer bir çalışmanın daha geniş bir örneklemle yapılması daha kapsamlı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

Bu çalışmaya suça sürüklenen çocuklardan yargılaması devam edenler dâhil edilmiştir. Daha sonraki çalışmalara cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlü çocuklar da dâhil edilirse ulaşılan sonuçların daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Daha sonraki çalışmalara suça sürüklenen çocukların ailelerinin de dâhil edilmesi daha faydalı sonuçlara ulaşılmasına imkân sağlayabilir.

Suça sürüklenen çocukların babayla ilişkilerinin düşük düzeyde olması nedeniyle gerek belediyeler, gerek sivil toplum kuruluşları baba eğitim programları yapmalı, bu programlarda çocuklarla iletişim konusu işlenmelidir.

Ülkemizde erkeklerin camilerde fazla olması nedeniyle suça sürüklenen çocuklarla ilgili olarak camilerde bilgilendirme yapılmasının özellikle babayla ilişkide olumlu sonuçlar getireceği düşünülmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yeni evlenecek çiftlere aile içi iletişim ve ocuk gelişimi gibi konularda zorunlu olacak seminerler vermelidir.

Aile danışmanlığı sistemi geliştirilip özellikle suça karışan çocuğu olan ailelere destek verilmelidir.

İlkokul müfredatında insan hakları, kamu malları, hak ve hukuk, empati gibi konuların fazlaca yer alması gerekmektedir.

Suçta sürüklenen çocuklar zorunlu kişisel destek eğitimlerine alınmalı, Adalet Bakanlığı bu konuda eğitimci eğitimleriyle çocuklarla birebir ilgilenebilecek eğitimciler yetiştirmeli bu eğitimcilere gerekli imkânları sağlamalıdır.

Adalet Bakanlığı suçta sürüklenen çocukların ailelerine ulaşarak bu ailelilere çocuk psikolojisi, ergenlik dönemi, ruh sağlığını koruma, kişilik gelişim gibi konularda bilgilendirme çalışmaları yapmalıdır.

Milli eğitim Bakanlığında görev alan eğitimcilere çocuk suçluluğu ile ilgili ayrıntılı bilgilendirme yapılmalıdır.

Suçta sürüklenmiş çocuklarla çalışan uzmanların çocuklar hakkında daha ayrıntılı bilgi toplamasına imkân sağlayacak ortamlar hazırlanmalıdır.

Suçta sürüklenen çocuklar hakkında kanunlarda yer alan tedbirlerin uygulanabilmesi için çocuk mahkemelerinin bu konudaki imkânlarının artırılması gerekmektedir.

Suçta sürüklenen çocuklar için öncelikle eğitim ve sağlık konularında tedbirlerin alınması ve meslek sahibi olmalarına imkân sağlayacak ortamların hazırlanması sağlanmalıdır.

Suçta sürüklenen çocukların; eğitim, sağlık, bakım, koruma gibi tedbirlerden daha sağlıklı şekilde faydalanabilmeleri ve kontrollerinin yapılabilmesi için ayrı bir yapılanma sağlanmalıdır.

Ülkemizde çocuk suçluluğu ile ilgili yeterince kurumsallaşmanın olmaması çeşitli zorluklara neden olmaktadır. Bu konuda zaman kaybetmeden kurumsallaşmanın gerçekleşmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akduman, G. Gülümser, Barış Akduman ve Gürol Cantürk. “Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi”, *Türk Pediatri Arşivi*, 42 (2007):156-61
- Aksaray, S. *Ergenlerde Benlik Saygısı Geliştirmede Beceri Eğitimi ve Aktivite Merkezli Programların Etkisi*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2003
- Aktuğ, T. *Ergenlerde akran baskısı benlik saygısının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, 2006
- Altunay, Arzu ve Fatma ÖZ. "Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Kavramı". *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 13(2006): 46-59
- Arıca, Tolga. *Grupla Psikolojik Danışma Yoluyla Benlik ve Mesleki Benlik Saygısının Geliştirilmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1999
- Arıca, Tolga. *Üniversite öğrencilerinde Saldırganlık, Benlik Saygısı ve Denetim Odağı İlişkisi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1995
- Atkinson, Richard C. *Psikolojiye Giriş*. (Çev. Alogan, Yavuz). Arkadaş Yayınları, 1999
- Bachman, J.G., P.M. O'Malley, J.E. Schulenberg, L.D. Johnston, P. Freedman-Doan ve E.E. Messersmith. The education-drug use connection: How successes and failures in school relate to adolescent smoking, drinking, drug use, and

delinquency. Lawrence Erlbaum Associates/Taylor & Francis; New York: 2008.

Balkaya, A. ve E. Ceyhan. Lise Öğrencilerinin Suç Davranışı Düzeylerinin Bazı Kişisel ve Ailesel Nitelikler Bakımından İncelenmesi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 3(11) (2007):13-27

Balo, Yusuf Solmaz. *Uluslararası İlkeler Işığında Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulaması*, 2005

Baştürk, Ramazan. *Nonparametrik İstatistik Yöntemleri*. 2. Baskı, 2011

Baymur, Feriha. *Genel Psikoloji*. 11. Baskı, 1994

Birleşmiş Milletler Kuralları. Çocuk Adaletinin Yürütülmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kuralları (Beijing – Pekin – Kuralları)

Birleşmiş Milletler. *Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi*. "Birleşmiş Milletler UNICEF, 2005.

Bray, J.H., G. Adams, J. Getz ve P. Baer (2001) Developmental, family, an ethnicinfluences on adolescent alcohol usage: A growth curve approach, *Journal of Family Psychology*, 15, 301–314

Chapman, P. ve A.K. Mullis, (2002). Readdressing Gender Bias in the Coopersmith Self- Esteem Inventory-Short Form. *Journal of Genetic Psychology*. 163(4):403-409 2002.

Chubb, N.H., C.I. J.L. Fertman ve Ross. Adolescent Self-Esteem and Locus of Control: A Longitudinal Study of Gender and Age Differencies. *Adolescence*, C.32, S.125: 113-129, 1997.

Cüceloğlu, Doğan. *İnsan ve Davranışı*. Remzi Kitapevi, 2000

Cüceloğlu, Doğan. Yeniden insan insana. 4. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.

- Çetinkaya, S., S. Arslan, N. Nur, D. Özdemir, Ö.F. Demir ve H. Sümer. Sivas il merkezinde Sosyo-ekonomik düzeyi farklı üç ilköğretim okulu suça sürüklenen çocuklarının benlik saygısı düzeyi. *Klinik Psikiyatri*, 9, 116-122, 2006
- Çolakkadioğlu, O. *Ergenlerde Karar Verme Ölçeğinin Uyarlama Çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri A.B.D. 2003
- Çuhadaroglu, F. *Adolesanlarda benlik saygısı*. Yayımlanmamış uzmanlık tezi. Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Bölümü, Ankara, 1986.
- Downs, W.R. ve S.R. Rose. The Relationship of Adolescenct Peer Groups to the Incidence of Psychosocial Problems. *Adolescence*, 26 (26), 473-493, 1991
- Dönmezer, Sulhi. *Kriminoloji*. 7.baskı. İstanbul: Filiz kitabevi, 1984.
- Enç, M, Görme Özürlüler, Gelişim, Uyum ve Eğitimleri, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2005
- Erdoğan, Yüksel. Suça yönlendirilen ve yönlendirilmeyen çocukların aile ilişkileri ile saldırganlık davranışlarının karşılaştırılması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*. 12.3, 2005:106-114.
- Ergene, Tuncay. (1992)."Ergen Suçluluğunun Önlenmesi ve Tedavi Yöntemleri." Hacettepe Üniversitesi, *H.O.Eğitim Fakültesi Dergisi*. Ankara, Sayı: 7, 1992: 209-215.
- Fromm, Erich. *Sevme Sanatı*, (Çev. Yurdanur Salman), İstanbul: Payel Yayınları, 1981
- Garnier, H.E. and J.A. Stein. An 18-year model of family and peer effects on adolescent drug use and delinquency. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(1), 2002:45-56

Geçtan, Engin. *İnsan Olmak Varoluşun Bireysel ve Toplumsal Anlamı*, İstanbul: Adam Yayınları, 1986

Geçtan, Engin. *Psikanaliz ve Sonrası*, 4. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993

Germeç, E. (2002). *Suçlu Çocukların Yeniden Topluma Kazandırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü

Güngör, Mehmet. "Evrensel Bir Sorun Olarak Çocuk Suçluluğu ve Sokakta Çalışan ve Yaşayan Çocuklar." *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt: 1, Sayı: 1, Aralık 2008

Hacıoğlu, B.C. *Suçlu Çocukların Muhakemesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü, İstanbul, 1985

Hançereli, S., Sevinç, B., Gürer, C., Öner, M.C. *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*, Ankara: Sabev Yayınevi, 2011

Hergüner, Nusret. *Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Suçluluğunun Milli Güvenliğimize Müessir Olan Faktörleri*. İstanbul: Nurettin Uycan Matbaası. 1964

Herz, L. ve E. Gullone. The relationship between self-esteem and parenting style. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 30 (6), 1999: 742-761

Horney, Karen. *Çağımızın Nevrotik Kişiliği*, Ankara: Öteki Yayınları, 1999

<http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/ehsm/1024/unite08.pdf>

<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>

İçli, Tülin Gülşen. *Çocuk Suç ve Sokak: Sokakta Yaşayan Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar*. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. Ankara. 2009

Işık. Halil. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* Cilt 7, Sayı 2, 2006: 287-299

- İçli, Tülin Gülşen. Kriminoloji. Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi. 2004
- Jersild, A. T. *Çocuk Psikolojisi*. (Çev. G. Günçe), 3.Baskı, Ankara: AÜ, 1979.
- Jersild, A.T. çocuk Psikolojisi (çev. G. Günçe). Ankara: A.ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi Yayın No:4, 1983
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem. *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi: Kültürel Psikoloji*. Koç Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem. *Yeni İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi, 1999.
- Karasar, Niyazi. Ölçme Araçlarında Aranan Nitelikler. "Bilimsel Araştırma Yöntemi. 19. baskı." *Ankara: Nobel Yayın Dağıtım* (2009): 147-153.
- Kırımsoy, Emrah. Suç İşlemiş ve Suç İşlememiş Ergenlerin Algıladıkları Duygusal İstismar ve Benlik Saygılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2002
- Kızmaz, Zahir. Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma." *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Fırat University Journal of Social Science, Elazığ, Cilt: 14, Sayı: 2, 2004: 291-319
- Korkmaz, M. Yetişkin Örneklem İçin Bir Benlik Saygısı Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir. 1996
- Köknel, Özcan. *İnsanı Anlamak*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1997
- Köknel, Özcan. *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi. 1997
- Kulaksızoğlu, Adnan. *Ergenlik psikolojisi*. Remzi Kitabevi, 2005
- Mc Carthy, J.D. ve D.R. Hoge. Analysis of Age Effects in Longitudinal Studies of Adolescent Self- Esteem. *Development Psychology*, 1982

- Nielson, David M., John J.Horan, Bethanne Keen, Carolyn C. St.Peter Et. Al. "An Attempt to Improve Self Esteem by Modifying Specific İrrational Beliefs", *Journal Of Cognitive Psychotherapy*, 10/2, 1996:137-149.
- Nottelman, E.D. Competence and Self Esteem During Trasition From Childhot To Adolescence. *Developmental Psychology*, 23(3), 1987:441-450.
- Orhon, Güngör. Su lu  ocuklarla İlgili Bir İnceleme. Ankara: G rsoy Basımevi, 1962
- Orr, E. ve B. Dinur. Social Setting Effects on Gender Differences in Self-Esteem:Kibbutz and Urban Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 24(1): 1995:3-25.
-  zbay, H. ve Öztürk, E.,Gençlik. İstanbul: İletişim Yayıncılık A. , 1992
- Pardini, D.A., R. Loeber and L.M. Stouthamer. Developmental Shifts in parent and peer influences on boys' beliefs about delinquent behavior. *Journal of Research on Adolescence*, 15 (3), 2005:299-323.
- Pişkin, M. *Self- esteem and locus of control of secondary school children both in England and Turkey*. Unpublished Doctoral Disertation University of Leicester, Leicester, 1996
- Polat, O. (2004). Kriminoloji ve Kriminalistik  zerine Notlar. Ankara: Se kin Kitabevi.
- Rosenberg, M., C. Schooler and C.Schoenbach. Self-Esteem and Adolescent Problems: Modeling Reciprocal Effects. *American Sociological Review*.54(6), 1989:1004-1018.
- Rosenberg, Morris. *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: princeton university press, 1965.
- Schwind, Hans-Dieter. "Sokak çocukları." ( ev. Yener  nver). * ocuklar ve Suç-Ceza*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005

- Sevük, H.Y. *Uluslararası sözleşmelerdeki ilkeler açısından çocuk suçluluğu ile mücadelede kurumsal yaklaşım*. Beta Basım Yayım Dağıtım, 1998
- Slomkowski, C., R. Rende, K.J. Conger, R.L. Simons and R.D. Conger. Sisters, brothers and delinquency: Evaluating social influence during early and middle adolescence. *Child Development*, 72 (1), 2001:271-283.
- Solak, Adem. *Çocuk Suçluluğu ve Aile*. Hegem Amasya Sempozyumu Aile Konulu Bildiriler. 2008
- Soyaslan, Doğan. *Kriminoloji*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2003.
- Steinberg, Laurence. *Adolescence*(6.th) New York: Mc Graw-Hill, 1999
- Şahin, Fatih. “Yetiştirme Yurtlarında Kalan Gençlerin Benlik Saygıları Üzerine Bir İnceleme.” Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994
- Şahin, Rüveyda Güler. “Bireylerin Proaktif Kişilik Yapısı İle Benlik Saygısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.” Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Sakarya. 2006
- Şahinli, Kürşad. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Ceza Adaleti Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, “Ankara Çocuk Suçluluğuna Sebep Olan Ailesel Faktörler: Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Bulunan Tutuklu ve Hükümlü Çocuklar Üzerine Bir Çalışma”.2012
- Terbaş, Özden, Kendilik Psikolojisi Kuramına Gore Kendilik Bozuklukları: Bir Olgu Sunumu, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(1), 2004:70
- Thurstone, L.L. *Multiplefactoranalysis*. Chicago, IL: The University of Chicago Press. 1947

- Tolan, Barlas ve Veysel Galip Batmaz. “Sosyal Psikoloji” Adım Yayınları: 27, Birinci Baskı, Aralık 1991.
- Turan, M., H. Herken, N. Mutlu ve H. Küçükcolbaşı. “Öğrencilerde benlik saygısı ile ruhsal belirti dağılımı arasındaki ilişki.” Selçuk Üniversitesi eğitim Fakültesi VII. Ulusal Eğitim Bilimleri kongresi Konya, 1998:67-74
- Türk, E. *Spor Takımlarına Katılan ve Katılmayan Görme Engelli Öğrencilerin Benlik Saygılarının Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi, 2007
- Türkeri, S. (1995) “Çocuk İslahevleri ve Çocuk Cezaevlerindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi”. Yüksek Lisans Tezi. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uyanık Balat, G. ve B. Akman. “Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Suça sürüklenen çocuklarının Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Elazığ, Cilt:24, Sayı:2, 2004: 175-184
- Uygur, Niyazi, v.d. “Adli Psikiyatride Çocuk ve Ergen Suçları”, *Düşünen Adam*, 7.3 (1994): 20-24.
- Uygur, Niyazi, v.d. “Suç işlemiş şizofrenlerin demografik özellikleri ve suç profili”, *Düşünen Adam*, 5.1 (1992): 2.
- Vitaro, F., M. Brendgen and R.E. Tremblay. Influence of deviant friends on delinquency: Searching for moderator variables. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 28 (4), 2000:313-325
- Walker, L.S. and J.W. Greene. The Social Context of Adolescent Self Esteem. *Journal of Youth and Adolescence*, 15, 1986:315-322.
- Warren. Howard, Crosby. (Çev. Tufan Göbekçin). *Psikoloji Sözlüğü*. Yeryüzü Yayınevi, 2003

- Wood, Jeffrey J. and L.Repetti Rena. Divorce and children's adjustment problems at home and school: The role of depressive/withdrawn parenting. *Child Psychiatry and Human Development*, Vol. 35(2), 121-142, 2004
- Yasalar, T.C. "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu." Ankara: Resmi Gazete (25611 sayılı).
- Yavuzer, H. *Çocuk Psikolojisi*. (17. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi, 1999
- Yavuzer, Haluk. *Çocuk ve suç: Çocuğu suça iten sebepler ve suçlu çocukların yeniden eğitimi*. Remzi Yayınevi, 1987
- Yavuzer, H. *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları, 1987
- Yavuzer, Haluk. *Çocuk ve suç*. Remzi Yayınevi, 2001
- Yavuzer, H. (2006). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, Gürşah Gürel. *Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Kasım 2009
- Yörükoğlu, Atalay. *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı Eğitimi ve Ruhsal Sorunları*. 5.Baskı, İstanbul Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi, Ankara: Seçkin Yay., 1989
- Yörükoğlu, Atalay. *Gençlik çağı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1985
- Yücel, H. ve S. Akço. *Çocuk Koruma Kanunu [T.C.Anayasası, İlgili Sözleşmeler ve Kanunlar]*, İstanbul Barosu Yayını, 3.baskı, 2006
- Zimmerman, M.A., L.A. Copeland, J.T. Shope ve T.E. Dielman. "A Longitudinal study of self esteem implications for adolescent development", *Journal of Youth and Adolescence*, C.26, S.2, 1997:117-141.

EKLER

EK -1 KİŞİSEL ANKET/MÜLAKAT FORMU

1. Doğum Tarihi :...../...../..... D. Yeri:.....
Yaşı:.....
2. Kardeş Sayısı:
3. Meslek:.....
4. Öğrenim Durumu: Okuryazar Değil () İlkokul Terk/ Mezun ()
Ortaokul Terk/ Mezun ()

Lise Terk/Mezun()

5. Okulu Terk Ettiye Sebebi: Aile İzin Vermedi () Kendisi Okumak İstemedi ()
Ekonomik Nedenler()Diğer:.....
6. Uyuşturucu Madde Kullanımı: Yok () Sigara () Bally () Tiner () Esrar ()
Hap () Eroin()Diğer:.....
7. Madde Kullanıyorsa,

Kaç Yıldır Kullanıyor?

Ne Sıklıkla Kullanıyor? Günde Bir Kez() Günde Birden Fazla () Haftada Bir-İki
Kez()Ayda Bir-İki Kez()Diğer:.....

8. Anne Baba: Beraber () Yıl Önce Boşanmış ()

9. Anne : Sağ ()Vefat () Öz () Üvey () Mesleği: Ev Hanımı
()/.....

Okuryazar Değil () İlkokul Terk/ Mezun () Ortaokul Terk/ Mezun ()

Lise Terk/Mezun ()üniversite terk/mezun ()

10. Baba: Sağ ()Vefat () Öz () Üvey ()

Mesleği:.....

.....

Okuryazar Değil () İlkokul Terk/ Mezun () Ortaokul Terk/ Mezun ()

Lise Terk/Mezun ()üniversite terk/mezun ()

11. Anne Veya Baba Daha Önce Ceza Evine Girmiş Mi? Hayır () Evet:

Anne () Baba ()

12. İstanbul'a Başka İlden Gelmişse: Geldiği İl:..... (...)Yıl Önce Gelmiş.
13. Ailenin aylık gelir düzeyi: 0-500 Tl () 500-1000 Tl () 1000-1500 Tl () 1500-2000tl () 2000 Tl Ve Üzeri ()
14. Suçun Niteliği: Cinayet ()Gasp () Hırsızlık () Yaralama () Cinsel Taciz () Diğer:.....
15. Suça Karışma Derecesi: Kendisi İşlemiş () İşleyenin Yanında Bulunmuş ()
16. Suç işleyen arkadaşı varmı ?: yok () var()
17. Daha Önce Suça Karışma: Daha Önce Suça Karışmış () Sayısı () Niteliği:.....
18. Daha Önce Suça Karışmamış ()
19. İşlediği Suçtan Pişman Mı: Evet ()Hayır ()Bazen ()
20. Şu An Cezaevindeyse Çıktıktan Sonra Ne Yapacak?.....

EK -2 ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ VE BAZI ALT ÖLÇEKLERİ

D – 1

MADDE 1

1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 2

4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar birşeyler yapabilirim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
5. Kendimde gurur duyacak fazla birşey bulamıyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 3

6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 4

7. Genel olarak kendimden memnunum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 5

8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 6

9. Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığını düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

D – 3

16.Başınıza gerçekten bir şey geldiğinde kimse sizin durumunuzla pek ilgilenmeyecektir.

a. DOĞRU b. YANLIŞ

17. İnsan doğasında yardımlaşma gerçekten vardır.

a. DOĞRU b. YANLIŞ

18. Dikkatli davranmazsanız insanlar sizi kullanacaklardır.

a. DOĞRU b. YANLIŞ

19. Bazı kişiler, insanların büyük çoğunluğunun güvenilebilir olduğunu, bazıları ise insanlarla ilişkilerinde çok güvenilemeyeceğini söylerler. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz ?

a. İnsanların çoğuna güvenilebilir.
b. İnsanlarla ilişkilerde çok güvenilemez.

20. İnsanlar daha çok başkalarına yardım etmeye mi, yoksa kendi çıkarlarını düşünmeye mi eğilimlidirler ?

a. Başkalarına yardım etmeye
b. Kendi çıkarlarını düşünmeye

D – 4

21. Eleştiriye karşı ne kadar hassassınızdır ?

a. Çok fazla hassas b. Oldukça hassas c. Az hassas d. Hassas değil

22. Eleştiri ya da azarlama beni çok fazla incitir.

a. DOĞRU b. YANLIŞ

23. Yanlış yaptığınız bir şey için biri size güldüğünde veya suçladığında ne kadar rahatsız olursunuz ?

a. Çok fazla b. Oldukça c. Rahatsız olmam

D – 5

24. Genelde ne kadar mutlusunuzdur ?

a. Çok mutlu b. Mutlu c. Pek mutlu değil d. Çok mutsuz

25. Genelde oldukça mutlu bir kişi olduğumu düşünüyorum.

a. DOĞRU b. YANLIŞ

26. Genel olarak kendinizi neşeli bir ruh hali içinde mi, yoksa neşesiz bir ruh hali içinde mi hissedersiniz ?

- a. Çok neşeli bir ruh hali içinde
b. Oldukça neşeli bir ruh hali içinde
c. Ne neşeli ne de neşesiz ruh halinde
d. Oldukça neşesiz ruh halinde

27. Hayattan çok zevk alıyorum.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

28. Ben de mutlu gördüğüm diğer kişiler kadar mutlu olabilmeyi isterdim.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

29. Kendinizi kederli ve karamsar hissettiğiniz olur mu ?

- a. Çok sık
b. Sık
c. Ara sıra
d. Nadiren
e. Hiçbir zaman

D – 10

49. Siz 10 – 11 yaşlarınızdayken **anneniz** arkadaşlarınızı tanır mıydı ?

- a. Hepsini tanırdı
b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı
d. Hemen hemen hiçbirini tanımazdı

50. Bu dönemde **babanız** arkadaşlarınızı tanır mıydı ?

- a. Hepsini tanırdı
b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı
d. Hemen hemen hiçbirini tanımazdı

51. 5. – 6. sınıflardayken karneniz **iyi** olduğunda **anneniz** çoğu zaman ilgilenmezdi.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

52. 5. – 6. sınıflardayken karneniz **iyi** olduğunda **babanız** çoğu zaman ilgilenmezdi.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

53. 5. – 6. sınıflardayken karneniz **kötü** olduğunda **anneniz** çoğu zaman ilgilenmezdi.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

54. 5. – 6. sınıflardayken karneniz **kötü** olduğunda **babanız** çoğu zaman ilgilenmezdi.

- a. DOĞRU
b. YANLIŞ

55. Sizce diğer aile bireyleri sizin söylediğiniz şeylerle ne kadar ilgilenirler ?

- a. Çok ilgilenirler b. Oldukça ilgilenirler c. İlgilenmezler

D – 11

56. Büyümekte olduğunuz dönemde babanızın en çok tuttuğu çocuğu kimdi?

- a. Ben b. Ağabeyim c. Ablam d. Erkek

kardeşim

- e. Kız kardeşim f. Bildiğim kadarıyla çok tuttuğu birisi yoktu

57. Bu dönemde babanız arkadaşlarınızı tanır mıydı ?

- a. Hepsini tanırdı b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı d. Hiçbirini tanımazdı

58. Anne ve babanızın hangisi ile daha rahat konuşabiliyorsunuz ?

- a. Babamla çok daha fazla b. Babamla biraz daha fazla
c. Her ikisi ile eşit oranda d. Annemle biraz daha fazla
e. Annemle çok daha fazla

59. Anne ve babanızın hangisi sizi daha çok över ?

- a. Babam çok daha fazla b. Babam biraz daha fazla
c. Her ikisi eşit oranda d. Annem biraz daha fazla
e. Annem çok daha fazla

60. Anne ve babanızın hangisi size daha çok şefkat gösterir ?

- a. Babam çok daha fazla b. Babam biraz daha fazla
c. Her ikisi eşit oranda d. Annem biraz daha fazla
e. Annem çok daha fazla

61. Anne ve babanız anlaşamadıkları zaman siz genellikle hangisinden yana olursunuz ?

- a. Çok daha fazla olarak babamdan yana b. Biraz fazla olarak babamdan yana
c. Eşit oranda her ikisinden yana d. Biraz fazla olarak annemden yana
e. Çok daha fazla olarak annemden yana

EK-3 ÖLÇEK İZNİ

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği
Turkish Association of Child and Adolescent Psychiatry

26.02.2013

Fatih Kurtuluş'un tez çalışmasında "Rosenberg Ölçeği"ni kullanması uygundur.

Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu
Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği
Başkanı

Tel : 90-312-440 12 57 90-541-440 33 54 Fax :90 - 312 - 440 12 58
Web: www.cogepder.org.tr Elnel: cogepder.org.tr, cogepder@gmail.com
Adres: Cinnah Cad. 35 / 12 , 06700 Ankara, Türkiye

EK-4 ANKET-ÖLÇEK İZİNİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-020- 58400
Konu : Anket (Fatih KURTULUŞ)

15/05/2013

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Fatih Üniversitesi'nin 11.04.2013 tarih ve 110 sayılı yazısı.
b) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarihli ve 3616 sayılı ve 2012/13 No'lu Genelgesi.
c) Millî Eğitim Komisyonunun 14.05.2013 tarihli tutanağı.

Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih KURTULUŞ'un "Suça Sürüklenen Çocukların Sosyal Karşılaştırma ve Benlik İmgelerinin İncelenmesi" konulu tez çalışmasını ilimiz Anadolu Yakasındaki Liselerde; rosenberg benlik saygısı ölçeğini uygulama isteği hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih KURTULUŞ'un söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, Eğitim ve Öğretimi aksatmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/05/2013

Harun KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

5070 Sayılı Kanuna Göre HARUN KAYA tarafından 44313607571748881 SeriNolu Sertifikayla 16.05.2013 17:14:50 Tarihinde Elektronik Olarak İmzalanmıştır.
NOT: Verilecek cevaplarda tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur.
STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ E-Posta: sgk34@meb.gov.tr
ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Babı-ı Ali Cad. No:13 Çarşıoğlu
Telefon: Sm.212 455 04 00 Dahili: 239